

ber 18.
 ó gyermekeknek.
 45: Egyházi kó-
 14: Grammfón.
 Könnyű és román
 angv. 21: Rádió-
 armen.
 hírek, kozmetika,
 12: Kat. isten-
 ház zenekarának
 16.30: Rádiószá-
 előadás. 18.10: A
 20.25: A Rádió-
 vörögyi L. hegedű-
 tis Jenő cigány-
 és egy férfi sem,
 oies hangverseny.
 ir Wagner operá-
 sa.
 our. Verdi ope-
 ne. Utána jazz-
 dalok. 24: Köny-

ber 19.
 ofón. 14.50: Gram-
 ar. 20.10: Zene-
 zabadegetem. —
 kézongorás hang-
 zene.
 inger szalonzene.
 13.05: A rádió-
 Sovánka Nándor
 hangverseny. 21.30:
 k hangv. Utána:
 kara.
 marazene. 23.40:
 t. 23: Modern
 olin hangverseny
 tn. 20.20: Hang-

fón. 22: Könnyű
 operett. — 24:

etések

lásánál csak a
 ott árut kérje.
 földivel egyenlő
 stárugyár Cluj,
 nis ueca) Nr. 6.

ősök, cukrászok
 át, diót, geszte-
 il mennyiségben
 a Berger cuk-

mellékhelyisé-

Legujabb
 náció villannyal
 napig megtartja
 felelősség mel-
 fussa Gyula, Str

ü varrását olesó
 is megyek. Pol-

m és gyapjuból
 al 13., (völt Ru-
 tó.

getárius Étterme
 and (Wesselényi
 ppan ueca felöl-
 rion ételek. Fi-
 rion olesó árak.

arkettes butoro-
 al, Calea Regele
 utolsó ajtó.

asonló állást ke-
 óba. Ajánlatokat

gyszobás modern
 konyhas lakás,
 ajdonosnál.

elköltözés miatt

XIV. ÉVF. * 235. SZAM
 Cluj—Kolozsvár, 1931.
 október 20 Kedd
 5692 ÉV Chesvan 9

Taxa postala
 platite in numerar
 No. 224.716-929

Ara 5 lej

Az Uj
 és bá

Dl Kamassetter Robert

Budapest

Diztér 11 e 8

Cikkeim
 forrás

Kézirato
 megörzés

ESIDÓ POLITIKAI NAPILAP

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
 Str. Baron L. Pop (volt Brassai
 ueca) 10. szám. Telefonszám: 9-77

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:
 Félévre 900 lej
 Negyedévre 320 lej
 Egy hónapra 110 lej

KÜLFÖLDI
 ELŐFIZETÉSI ÁRAK
 Egy évre 10 dollár
 Egy óra 1 dollár (vagy ennek
 megfelelő pénznem)
 Hirdetések tarifa szerint
 vétetnek fel

A statáriális akasztófa

Hiába keres az ember szavakat, nem talál...

Irtózatos dolog az, ami ma Budapesten történik.

Ondi Sándor 25 éves péksegédet, a működő bankrablót ma délben statáriális uton halálra ítélték és estére már fel is akasztották.

Foldogabb időkben bizonyára kapott volna vagy kéthárom évet ez a szerencsétlen péksegéd, aki addig olvasott ponyvaregényeket és addig járta a külvárosi mozikat, míg felesapott bankrablónak a Pesti Magyar Kereskedelmi Bank szabadságtéri palotájában.

A boldogabb idők azonban elmúltak, Statárium van helyette.

Bankrablásért — törvénybeiktottot gyilkossággal fizet az állam. Csak azért, mert egy tollvonást elcsúsztatott. Mert ok nélkül statáriumot hirdettek.

Biatorbágyon felrobbantották a bécsi expresszvonatot. A magyar kormány azt hitte, hogy az első kommunista összeesküvés robbantotta fel a vonatot és azt hitte, hogy az első robbanást sürűn követni fogják a többiek.

Védekezni akart a rend megbontása ellen — kihirdette a statáriumot.

Után kiderült, hogy nem szervezett összeesküvés, hanem egy örült ember helyezett el a torbágyi viadukton a pokolgépet.

Es a kormányban nem volt annyi férfiaság, hogy a tévedésből kiadott statáriumot visszavonja. Hagyta, hogy egy szerencsétlen nyaka köré fonják azt a hurkot, amit voltaképpen a torbágyi merényletnek szöttek.

Egy Matuska nevű ember Bécsben megőrül és ezért Budapesten felakasztották egy péksegédet.

A törvény betűinek értelmét szerzett a bíró és a hóhér, de a statáriális akasztófa felhúzták Ondi Sándor mellé az igazságot is.

Miért kellett az akasztófa

Van azonban ennek a véres statáriális ítéletnek a szentimentális momentumoktól eltekintve komolyabb oldala is.

Szent László magyar király idején már a tyuklopást is halállal büntették. Miért volt szükség erre az embertelen szigorúságra? Mert a bűnözés rendkívüli arányokat ért el és az államhatalom nem volt elég konzolidált ahhoz, hogy pusztán autoritásával fékeltartsa a bűnözőket s ezért a legenyhébb büntetéstől is a legszigorúbb megtorlással kellett elrettenteni a társadalmat.

A budapesti statáriális kivégzés élénken emlékeztet a Szent László korabeli megállapításra. Minden ország és minden kor erkölcsi és illető országi és kor igazságszolgáltatásában tükröződik vissza. Minél vadabbak az erkölcsök, annál szigorúbbak a törvények.

A budapesti ítélet is szomorú fényben fogja feltüntetni a figyelő külföld előtt a magyarországi közállapotokat.

Mit is gondolhat magában az elfogultlan külföldi, amikor ezt az ítéletet olvassa? Nemde azt, hogy Magyarországon naponta legalább tíz bankrablás történik s hogy a bűnözőket csak a halálbüntetéssel lehet korábban tartani.

Mi azonban tudjuk, hogy a magyarországi erkölcsök még korántsem züllöttek ilyen mélypontra. Egészen más okokban látjuk mi a halálos ítélet rugóit.

Az uralkodó kormányrendszer érzi magát gyengének és ez a gyengeség teszi vérengzővé. Minden hanyatló rendszer ilyen kegyetlenségekkel próbálja meghosszabbítani uralmát, de a történelemből tudjuk — hasztalanul.

Deyke professzor

A lübecki bíróság előtt tragikus per folyik. Orvosok ülnek a vádlottak padján, akik azzal vannak vádolva, hogy nyolcvan csecsemő halálát okozták. Nyolcvan cse-

Letartóztatták Lőrinczy Mózesét

A beszarabiai határszélen a határőrök fogták el a szökött bankigazgatót, akit a kisenevi rendőrséghez szállítottak. Rövidesen Kolozsvárra hozzák Lőrinczyt

Cluj-Kolozsvár, október 19. (Az Uj Kelet tudósítójától.) Hétfőn este a kisenevi rendőrhatalóságok táviratilag értesítették a kolozsvári rendőrkveszturát, hogy Lőrinczy Mózeset, a Kolozsvárról Oroszországba szökött bankigazgatót a beszarabiai határszélen letartóztatták. A szökött bankigazgatót a beszarabiai határszélen letartóztatták. A szökött bankigazgatót a beszarabiai határszélen letartóztatták. A szökött bankigazgatót a beszarabiai határszélen letartóztatták.

Lőrinczy letartóztatása eddig még ismeretlen körülmények között történt. Minden valószínűség arra mutat, hogy Lőrinczy valóban Oroszországban volt, ahonnan most az orosz határőrség küldte vissza Romániába. A szenzációs letartóztatás hírére a kolozsvári rendőrség azonnal megtette az intézkedéseket, hogy a szélhámos bankigazgató hazaszállítása rövid időn belül megtörténjen.

A parasztlak megámadtak és megverték egy kormánypartit szenátort Sorocában

Merényletet követtek el C. Stere ellen?

(Bucurest-Bukarest, október 19.) A kormánypart vasárnap népgyűlést hívott egybe a bessarabiai Sorocában. A gyűlésen a környékbeli földművesek igen nagyszámban jelentek meg. Ami dőn Jov kormánypartit szenátor beszélni kezdett, a parasztlak előbb félbeszakították, majd megámadták a szenátort és a szökött bankigazgatót. Jovot a rendőrségnek kellett kimentenie a feldühödött parasztlak karjai közül. Számos letartóztatás történt.

Bucurest-Bukarest, október 19. (Az Uj Kelet tudósítójától.) Stere demok-

rata parasztlakja vasárnap akarta megtartani kongresszusát a bessarabiai Baitiben. A delegátusok meglehetősen nagyszámban jelentek meg, a vármegyei prefektus azonban nem engedélyezte a kongresszus megtartását. Stere az esti gyorsvonattal visszautazott Bukarestbe. Pacala állomás köze lében két revolvergolyó törté át annak a fülkének az ablakait, amelyben Stere utazott. A parasztlak vezető Jasiiban jelentést tett a történetekről az állomásrendőrségnek, majd folytatta útját Bukarestbe.

csemőét, akiket pedig az életnek akartak megmenteni. Jóhiszeműségük kétségtelen, mert hiszen mindannyian meg voltak arról győződve, hogy a Calmette-szérum, amivel tüdővész ellen a gyermekeket beoltották, kitűnő és hatásos szérum.

Lélektanilag és jogi tekintetben is tehát a bíróságnak egy felettébb komplikált problémakomplexum sűrűjében kell utat törnie a világosság és igazságosság felé. És ez annál nehezebb, mert nyolcvan csecsemő élete, illetőleg halála súlyos nehezék a lelkiismeret mérlegén. Megbocsát-hatatlan, borzalmas bűn volna ez a csecsemő tömeghalál, ha az orvosok rosszhiszeműsége csak egy százalékban is beigazolódná.

Am ez valószínűtlen. Valószínűtlen már csak azért is, mert a per fővádlottjának: Deyke professornak a per főtárgyalásán elmondott beszéde a legmegrendítőbb emberi megnyilatkozás, amit az utóbbi évek során emberek szájából hallottunk. Nagy lélekerőre és férfias bátorságra valló beszéd volt az, amelyben Deyke professzor arra kérte a bíróságot, hogy egyedül ő mondja ki bűnösnek a perben és orvostársait, akik az ő rendelkezéseit hajtották végre, mentse fel. Deyke professzor nem védekezett, sőt tragikus szavakkal vallotta be, hogy lelke meg van törve és lelkiismeretét a legszörnyűbb önvád mardossa. Legjobb meggyőződése szerint nem megölni, hanem megmenteni akarta a nyolcvan csecsemőt, akik az ő tudományos jóhiszeműségének lettek áldozatai.

A nyolcvan halott csecsemő szüleinél édes-kevés vigasz lehet Deyke professzor vallomása, az bizonyos. Valószínű, hogy

a bíróság is magát a tényt, a tömeghalál tényét kénytelen jogi megítélés alá venni. Am az emberi cselekedetek megítélésénél a komoly lélekbuvár nem csupán a rideg tettet kell hogy nézze, hanem a szándékot is, amely a cselekedetek mögött áll. Van egy történetfilozófiai álláspont, mely szerint a Rossz utja a jón és Jó utja a rosszon keresztül vezet. Deyke professzor jót, sőt nemeset akart; a véletlen, vagy a tévedés akarataiból azonban szándékai a Róssz hajtóerőivé változtak át.

Bizonyos, hogy nem bűnöző Deyke professzor. Ha helyesen akarjuk meghatározni személyét és egyéniségét, úgy talán legáltalában a tudomány fanatikusának nevezhetjük, aki a nagy cél, a maga egyéni hite kedvéért áldozott fel csöpp, ártatlan életeket. Életeket oltott ki az élet nevében, kockázatos kísérletek alá vetett tudósszemes gyermekeket, akik kísérleti áldozataivá lettek.

Fölöttébb tragikus és fölöttébb dilemmatikus probléma tehát az, amit Deyke professzor és társaival kapcsolatban a lübecki bíróságnak meg kell oldania. A kérdés nagyon is komplikált. Gyilkos-e Deyke professzor, vagy csak áldozat, aki a maga lelkiismerete által már meg is bűnhődött? Erre kell feleletet adnia a bíróságnak. És a világ közvéleménye érthető kíváncsisággal, érthető nyugtalansággal várja erre a nagy kérdésre a feleletet. A felmentést, vagy marasztaló ítéletet. Hiszen mind a két esetben egye-egy nagy probléma fog — viszonylagosan — megoldást nyerni, ha ugyan az emberi megoldásokat bele lehet sorozni a megnyugtató bizonyosságok közé.

VILÁG TÜKRE

Csak az a csoda, hogy a világ összes villanykörtéi nem aludtak ki abban a pillanatban, amikor Edison Alva Tamás, minden idők legnagyobb feltalálója, a menloeparki nagy varázsló örök álomra hunyta a szemét. Hiszen talán még ma is a petróleumlámpák gyenge fénye piszlákolna a legnagyobb metropolisokban is, ha nem született volna egy ember, aki engedelmessé szolgáltatta az elektromosságot és a természetnek ezt a rejtélyes csodáját befogta világításra, fűtésre és száz más produktív munkára.

Igaz az, hogy a nagy találmányokat az idő és a szükségszerűség automatikusan is megszüli. És biztos az is, hogy Edison nélkül is lett volna valaha villany, rádió, telefon, vagy kinematográf, csak az nem biztos, hogy mikor. Mert a zseni messze meg előzi a maga korát és évtizedekkel hamarabb teremti meg azokat a korszakalkotó felfedezéseket, amelyeknek automatikus megszületésére hasztalan várhatna az emberiség emberöltőkön keresztül.

A világ eddig legnagyobb technikai feltaláló zsenije volt Edison, aki egy-maga teremtette meg a civilizáció és a kényelem csaknem valamennyi lehetőségét. Neki köszönhető, hogy pazar villanyáram usznak a városok uecái, ő vetette meg a film alapjait, az ő találmányának köszönhető a gramofón, a dinamó, a mikrofón és végső fokon a telefon és a rádió is.

Kevés ember élt a földön, akinek annyi része volna a világ fejlődésében mint Edisonnak. Nemesak azért, mert hatalmas energiája és zseniális agyveleje szakadatlanul a tudományos kutatás szolgálatába állott, hanem azért is, mert egyike volt azoknak az egyre gyérülő számu felfedezőknél, akik nem a rombolás és pusztítás eszközeit hívták életre, hanem mérges gázok, bombavető gépek páncélos cirkálók s halált osztogató sugarak helyett az élet forrásait jótékony ajándékait szórta két kézzel a szenvedő emberiség közé. Békét, jólétet, kevesebb munkát és több eredményt jelentett Edison minden egyes találmánya.

Élete olyan, mint egy modern hősköltemény. Egyetlen és kizárólagos szenvedélye a munka volt. Nyolcvanhárom esztendőig élt és gyermekéveitől eltelt életének valamennyi esztendeje lázas, szívós, soha el nem lakadó és termékeny munkája szolgálatában állott. A szervezete, amelyet egy pillanatra sem kímélt, olyan volt, mint az elnyúlhatatlan gép. Nyolcvanhárom éves korában alig tudott meghalni. Heteken keresztül haldoklott, már napok óta pereről-perere várták az elmúlását, de az aggyastán Edison olyan fiatalos energiával harcolt a halál ellen, mint amikor első nagy csatáit vívta meg az élettel és a munkával. Öntudata csak akkor hagyta el, amikor az élet utolsó szikrája is elhagyta testét.

Edison alkotó élete ott kezdődött, amikor mindenki más még a játékaik mellett ült. Gyermekekkel kereste meg az első dollárokat és gyerekkével jött rá első nagy felfedezéseire is. 1847 február 10-én született az Ohio állambeli Milan városában. Otthon ir-

ni olvasni tanult, azután a maga erejéből állandóan képezte magát. Tizenöt éves korában újságíró volt, majd az egyik vasúttársaság megengedte, hogy lapokat és könyveket áruljon a Port Hur és Detroit között haladó vonaton. A fiatal Edison „Grand Truck Herald” címen saját maga állított elő kézipróba gépen egy kicsi újságot, amelyet az utasok között árusított. A lap főleg a technikai haladás eszméjét szolgálta, közben azonban humoros olvasmányok is jelentek meg benne. A fiatal újságíró és újságíró minden keresetét könyvekre és vegyszerre fordította el és kísérleteit a vasúton végezte. Egy alkalommal a foszforos üveg feldűlt és a vegyszer felgyújtotta a kupét. Ekkor a vasúttársaság megvonta Edisonsától a lapárusítási jogot és a fiatal tudós új foglalkozás után kell néznie.

Sürgönykezelőnek ment és mint telegrafista, állandóan felfedezéseket törtéte. Ity éjszakáknént nyugodtan aludhassék, automatikus távirójelző készüléket talált fel és ugyanakkor készüléket szerkeszt, amely lehetővé teszi a táviratoknak két ellentétes irányban való továbbítását. 1870-ben a New York Gold Indicator Corp. tisztviselője. Itt találta fel a Quad ruxicx nevű készüléket, amelynek segítségével egy dróton is lehetséges volt a két ellentétes irányba való táviratozás. Ekkor már annyit keresett találmányait, hogy a Menloe-parkban felállíthatta híres laboratóriumát, amelyben feltalálta a tökéletesített távbeszélőt, a mikrofont és a szénszálas villamos izzólámpát, amely a technikai találmányok terén forradalmat jelentett. Az izzólámpát 1879 karácsonyán mutatták be New Yorkban. A hatalmas amerikai metropolis lakossága valósággi lázban égett, mint egy diadalmas háboru után.

Edison ettől a pillanattól kezdve egyre magasabbra lendült. Találmányai értékesítését az amerikai tőke nagy tempóban aknáta ki és 1882-ben megépítették a hatalmas newyorki világítási áramfejlesztő telepet, amely ma is a világ legnagyobb ilyen telepe. Ezt a találmányt követték a fonográf és kinótonkop, a mostani mozgókép első kísérlete. Korszakot jelentett a mikrofon, amely lehetővé tette a telefont és a rádiót. Az ő találmánya volt a nikkel-vasbádóg akkumulátor kailug elektrolidban, amelyet főleg az autókban értékesítenek. Ő találta fel a kobald batriát, a betonból öntött házat, a mikro-tasimétert, amely nagyon csekély nyomásváltozások mérésére szolgál, neki köszönhető, hogy a vasúti vonatokban menetközben állandó telegrafikus összeköttetésben lehetnek az egyes állomások. Az aerofon, amely az emberi hangot nagyobb távolságra juttatja, szintén egyike azoknak az ezret is meghaladó szabadalmaknak, amelyek az ő nevéhez fűződnek.

Nemcsak nagy tudós, de érző, melegszívű ember is volt. Életének utolsó éveiben megsiketült és a természetnek ezt a nagy csapását tartotta legnagyobb szerencsének Edison. Örült annak, hogy a sükettség elzárta a világ minden zajától és csak a munkájának élhet.

Fel sem lehet még mérni, hogy mit vezetett a világ Edison halálával és az emberiség sorsa és jövője függ attól, hogy akadnak-e a mai zavaros és terméketlen időknek politikusi helyett új Edisonjai?

HERMES

menetjegyiroda és pénzváltóüzlet Cluj, Cal. Reg. Ferd. 13 (v. Wesselényi M. ucca)

Bel- és külföldi menetjegyek eladása. Körutazási jegyek. Szállodák és pénziók rezerválása. Kedvezményes igazolványok eladása. Díjmentes felvilágosítás minden utazási ügyben. Pénzváltás. Egyéni és társas kirándulások rendezése. Telefon: 29.

a világmárka megővja Önt a neml betegségek-től.

Mozgalmot indult meg Németországban a Goethe-ünnepségek megtartása ellen

A Literarische Welt feltűnésteltető ünnepontó cikke

Berlin, október 19. Goethe halálának százszázötödik évfordulóját 1932-ben szerte Németországban fényes keretek között szándékoztak megünnepelni. Az előkészületek már hónapok óta folynak és úgy látszik, hogy a centennáriumban a szó valódi értelmében európai eseménnyé válik és a világ minden nemzete le fogja róni a kegyelet adóját Goethe szellemével szemben.

Most azután — meglepésszerűen — a berlini Literarische Welt, tehát az a folyóirat, amelynek a nagy ünnepségekből első sorban kellett volna részét kivennie, feltűnő cikk keretében és irodalmi lapnál egészen különös szempontok felvetésével igyekszik az előkészületeket megzavarni. A cikk azzal kezd, hogy ha ma a Goethe év dolgában megszavaztatnák a nagyközségeket, tulnyomó részben ezt a választ kapnák: „Nincs más bajuk?” A német népet ma a gazdasági válság szinte megoldhatatlan problémái izgatják, nem lehet tehát kívánni tőle, hogy most efféle ünnepeket szervezzék meg. Eitől eltekintve: Goethe szellemi örökségének mai nap nyoma sincs a közéletben. Az, amit oeuvrejében örök emberi: a humanitás, az emberszeretet, a mások megbecsülésének tiszparancsolata visszhang nélkül hangozik el a mai világban. A legszentebb kötelessége, — mondja a szerző — mindenkinek, aki ezt a szellemi örökséget tiszteli, hogy emléktől távolítsa az ünnepi szónoklatok frázisait. Egyébként is: takarékoskodnunk kell, ha pedig mindenfélét inflációt elkerülünk, kerüljük el a frázisok inflációját is...

Jacob Wassermann felelete

A lap azonban nem elégszik meg azzal, hogy állspontját így leszögezte, hanem körkérdéssel fordul a német irodalom vezetőiből reprezentánsaihoz és véleményüket kikéri. Az eddig beérkezett válaszok között akad néhány egészen meglepő, így például Jacob Wassermann többek között ezt írja: A Goethe-ünnepségek gondolata néha oly abszurdnak tűnik fel előttem, mintha a csikagóli vágóhidra egyszerre egy állatpótolat állítana be, hogy szent ihlettel valamilyen állathumanizmusról prédikáljon... A legillőbb dolog volna a hallgatás. Talán egy, a népszövegséghez hasonló nemzetközi művészeti fórumról kellene kiindulnia a hallgatás parancsának. Goethe még várhat néhány évszázadig... Emmie Ludwig imigyen vélekedik: A jubileum napján szükségrendelettel kellene kötelezni minden német újságot, iskolát, egyetemet, egyesületet és nem utolsósorban a parlamentet, hogy Goethe-nek a németekről szóló mondasainak egy kiválasztott gyűjteményét publikálják. Ezekből éppen a mai napokban többet tanulhatnának a németek, mint a százszázötödik félreértés után elhangzó beszédekéből.

A különvélemények

Wassermann és Emil Ludwig véleménye azonban meglehetősen egyedül áll. Most például Thomas Mann szól a vitába. Es leszögezi a maga véleményét. Bármilyen rosszul menjen is pillanatnyilag a sorsunk, végtére is művelt emberekhez méltóan kell viselkednünk. Azt a kérdést, hogy nincs-e más bajunk — meggyőződése szerint nem szabadna fölvetni. Mert a német népek igenis vannak más gondjai is, nemcsak azok, amelyek a gazdasági válság következményei. Így például egészen bizonyos, hogy sok ostoba frázist dobna majd a közönség közé — de hát néhány hétig mégis Goethe-ről beszélnek és ez felér az ünnepségek minden esetleges árnyoldalával. Vossler professzor pedig igen határozottan ezeket mondja: Hogy felkészültek, képesek és méltóak vagyunk-e Goethe halálának napját megünnepelni, az nem is jöhet szóba. Kötelesek vagyunk azt megtenni, sőt kötelesek minden európai kulturterület is. Egyébként sem hiszem, hogy meg tudnók rövidíteni az éjszakát, amelyben élünk azáltal, ha a még égő fényeket is kioltjuk...

Mégis!

A legutolsó napok eseményei és a párizsi hírek, amelyek beszámolnak a Franciaországban rendezendő Goethe-napokról,

sejteni engedik, hogy a jubiláris ünnepségek nagy pompával zajlanak le majd mégis szerte a német birodalomban és a legtöbb európai országban. És ez helyesen is van így: minden tárgyilagos ember előtt világos lehet, hogy a Literarische

A lübecki tömeges csecsemőhalálozási-per tárgyalásán Deyke professzor arra kérte a bíróságot, hogy egyedül őt ítélje el

Berlin, október 19. Lübeckben a tömeges csecsemőhalálozási per főtárgyalásán Deyke professzor kérte a bíróságot, hogy egyedül őt ítéljék el, míg többi orvosársaival szemben ejtsék el a vádat.

Hangoztatta, hogy a tömeghalálozások előtt a Calmette-oltást évek ta-

Welt vitájában Thomas Mann és társainak oldalán van az igazság. Mert ha sok irányban számolnunk is kell a súlyos viszonyokkal, a túlzásba vitt takarékosági düh sokat árthat és a kulturális defétizmus helyrehozhatatlan károkat idézhet elő. Másrészt pedig ezek a multnak szóló ünnepek egymás mellett sorakoztatják majd fel a nemzeteket, amelyek tegnap még szemben álltak egymással, remélni lehet, hogy egymás mellett maradnak akkor is, ha a jelen és a jövő nagy kérdéseinek megbeszélésére kerül a sor.

pasztalata alapján nemcsak ártalmatlannak ítélte, hanem egyenesen hasznosnak a tüdővész elleni küzdelemben a betegség megelőzésére s mélyen megrendíti, hogy tudományos tévedésből éppen ő, aki használni akart az oltásokkal, lett okozója csaknem nyolcvan csecsemő halálának.

Vidám és komoly esetek a kolozsvári törvényszéken

Déli félegy óra. A törvényszéki tárgyaló teremben folynak a tyukperek. Általában mindenki álmos. Egyszerre egy furca zagyabeszédű parasztemberre leszurk figyelmek.

Süketnéma, beteges külsejű vádlott áll a bíróság előtt. Az elnök hangos kiáltásait jelbeszéddel keverve, próbál értekezni vele.

— Hát mennyit hamisított?
— Négy darab ezrest — hámozzuk ki a választ egy tolmács segítségével.

— És régóta foglalkozik ilyesmivel?
— Már gyermekkoromban is nagy tehet ségem volt a rajzhoz, aztán gondoltam, könnyű kereset, majd veszek belőle egy kis házat...

— Aztán miért hagyott fel vele?
Az öreg gondolkodik, majd kivágja:
— Mert pechem volt és megfogtam.

A teremben akkora a derűtség, hogy a bíróság kénytelen komolyabb arcot vágni.
— Mutassa meg, hogyan csinálta?

Az öreg úgy látszik előre készült a hamisítás rekonstrukciójára, mert zsebéből szó nélkül papírt vesz elő, az indigót ráteszi az ezerejére és buzgón kezdi átkopirozni egy tüvel. Nem nagyon sikerül neki a művelet, mire az ügyésztől kap egy ceruzát. Először meglepődik, de aztán elveszi és a legnagyobb komolysággal folytatja a munkáját.

A közönség közül valaki szellemesen megjegyzi: lám, lám, miket lehet tanulni a tekintetes törvényszéken... Mire az öreg mérgesen hátraszól:
— Kérem, ha zavarnak, nem tudok dolgozni...

A töltött káposzta is válóok

A következő vádlott neve: Veréb István.

Az elnök olvas: ... felperes neve Veréb Rozál, akit a férje nyolc napon tul gyógyúti súlyos testisértéssel illette, mert a felperes nem főzött töltött káposztát vacsorára...

Elnök: Veréb István adja elő a tényállást.

Vádlott: Az úgy volt kérem, hogy én mielőtt hazajövök a munkából, mindig beülök egy kicsit a kocsmába pihenni, mert

hogy messze lakom a várostól. Aztán mire hazamentem, hát nem volt az asztalon semmi, pedig reggel megmondtam az asszonynak, hogy legyek töltött káposzta. Aztán én csendesen megkérdeztem: mondó Rozál, nem sül ki a pófád, hogy itt ülsz egész nap öbe tett kezekkel, mikor tudod hogy szegény ícérjed megnyit dolgozik és úgy szereti a káposztát...

Elnök: Csak röviden.

Vádlott: Hát röviden kérem. Az asszonyt kicsit meglegyintettem, aztán elaludtam egy ültő helyemen, mivel hogy egy kicsit italos voltam, meg aztár áldott jó ember vagyok, kérem szépen, csak banni kell tudni velem...

Elnök: Na, Veréb Rozál hát hajlandó kibékülni ezzel az áldott jó emberrel?
Veréb Rozál kicsit kelletti magát, aztan miadketten kivonulnak az ajtón, csak arnyit hallok mikor a férfi vésztijszóan odaszól: aztán legyek káposzta estére...

Egy kis vita... és egyebek

Most három tárgyalást elhalasztanak, mert már félkettő felé járunk. Következik egy autóbaleset. Ezen ujra elvitatkoznak egy félórát a bíró és ügyvéd urak, míg végre eldöntik, hogy az ügyet tavaszra halasztják, mivel hogy az idő nem alkalmas helyszíni szemlére. Helyszíni szemle nélküli pedig modern bíróság nem dolgozik.

Mi van még? Macskási Miklós zsebmetsző. Egy hónap vizsgálati fogság. Természetesen tárgyalásra itt sem kerül sor, mert a tanuk hiányoznak.

— Na, na, Miklós fiam, hát már megint — mondja az ügyész.

Miklós fiam (megsértődve): Kérem szépen, én most ülök először...

Az ügyész vaskos aktacsomagot vesz elő: Úgy látom, van itt még egy pár feljelentés ellened...

Miklós: Az a testvéreim ellen van... Még heten vannak...

Az ügyész: És mind ezen a pályán működnek?

— Mind — mondja Miklós büszkén és emelt fővel távozik a fogházor kíséretében.

Jakobi Edit

IMPERIAL PALACEHOTEL

Bucuresti, Calea Victoriei 47., a királyi palota mellett. Új vezetés. Teljesen renoválva. Központi fűtés. Hideg és meleg folyóvíz minden szobában. Fürdőszobák. Lift.

Mérsékelt árak!

Műfestés, vegytisztítás, úgy kivitel mint olcsóságban **CZINK** cég vezet!!!

A bud azonn

Bónya József

Budapest, okt érkeztét hira dás törvényszék stá ky Géza dr elnö letét a szabadsá ben. Az ítélet m ális bíróság On tettest halála.

Bónya Józsefet tekintettel tizenö Ondi Sándoro után fél hatkor re, hogy kegyel na fel. Ez az íte ilyen kiméletlen már szombaton előtt ugyanis a ra ült volna öss állami hóhért B

Még ennél is rendtartás tör álló esemény vo a hóhér résztve és talán előre m likvenséröl. A kivégzés a

Uj

A külföldi táv

Bucuresti-Bukar Kelet tudósítójától irati iroda jelenté litikai körében sz séggel, hogy Rom zsim vegye át a h ha Közép-Európáb ban jobboldalra va be. Bizonyos jelek tetni, hogy a nagy landók bizonyos a magukévá tenni, a kezó esetben válas

Népsz

A japár

Genf, október tanács tagjai szo ülést tartottak a tus ügyében. Bri uj jegyzékét, am tétett. Kiszivárg nács legközelebb esetleg csak kedv tani a konfliktus kat, hogy sérelm sai helyett tegye tot, miként képz széről a vizsaly

Ujabb jelentés ségi tanács hétfő tartott. Lehetősé nyílt ülésére csá sor. Delután Bri kkozásait a kínai vezetőivel.

Népszövetségi rek szerint a hel dett feszültségéb van kilátás.

London, októbo zó jelentések szer nem gondol arra Népszövetségéből.

Genfi diplomá értesülések alapj hogy a japán né több tagja azon hogy Mandzsuriá szállása a jogos Szerinte a japán maradniok Mand

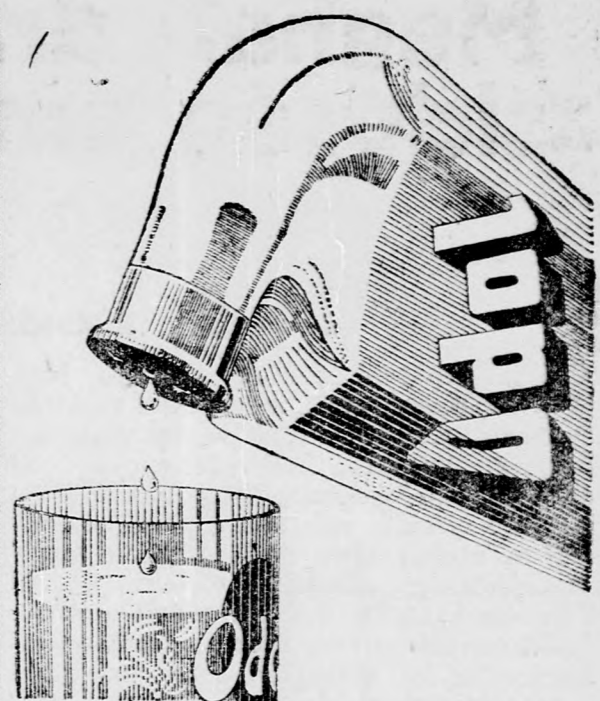
A budapesti statáriális bíróság halálra ítélte és azonnal kivégeztette Ondi Sándort, a szabadságtéri bankrablás egyik tettesét

Bónya Józsefet tizenötévi fegyházra ítélte Töreky Géza vérbírósága. Kozarek hóhér résztvett a statáriális tárgyaláson

Budapest, október 19. Lapzártakor érkezett híradás szerint a budapesti törvényszék statáriális tanácsa Töreky Géza dr. elnökletével meghozta ítéletét a szabadságtéri bankrablás ügyében. Az ítélet megdöbbentő: a statáriális bíróság Ondi Sándort, az egyik tettest halálra, míg a másik tettest: Bónya Józsefet, kiskorúságára való tekintettel tizenöt évi fegyházra ítélte. Ondi Sándoron a halálos ítéletet délután fél hatkor anélkül hajtották végre, hogy kegyelemre terjesztették volna fel. Ez az ítélet és főleg az ítélet ilyen kiméletlenül gyors végrehajtása már szombaton előrelátható volt. Mielőtt ugyanis a bíróság még tárgyalásra ült volna össze, már Kozareket, az állami hóhért Budapestre rendelték. Még ennél is megdöbbentőbb a perrendtartás történetében páratlanul álló esemény volt az, hogy Kozarek a hóhér résztvett a mai tárgyaláson és talán előre mértéket vett fiatal delikvenséről.

A kivégzés a szokott formák között ment végbe. A fiatal delikvenst fél hat előtt pár perccel vezették a bitófa alá. Kozarek és pribékjei megragadták a fiatal halálraíteltet és pár perc múlva már ki is végezték. Háromnegyed hat óra előtt pár perccel Ondi Sándor már halott volt. A statáriális bíróság ítélete nemcsak Magyarországon, hanem az egész civilizált világon a legnagyobb megdöbbentést keltette és az utóbbi idők legelrettentőbb jusztimordjának tekintik. A statáriális bíróság üléséről alábbi tudósításunk számol be: Budapest, október 19. A budapesti büntetőtörvényszék statáriális tanácsát hétfő reggel 9 órára hívták össze a szabadságtéri bankrablás bűnperének letárgyalására. A bíróság elnöke Töreky Géza dr. büntetőtörvényszéki elnök volt. Már jóval 9 óra előtt nagy közönség az összes helyeket a tárgyalóteremben lefoglalta. Szuronyos fegyházörök vezetik be

a vádlottakat, Ondi Sándort, Bónya Józsefet és orgazdájukat, Pap Máriát. Bary ügyész megindokolta a statáriális eljárásra vonatkozó kérelmet, majd a bíróság meghallgatta a vádlottakat. A két bankrabló beismerte a bíróság előtt is a Zubeck-fegyverkereskedés ellen elkövetett betörést, ahonnan a bankrablásnál használt fegyverek származtak. Mindkét pékinas azt állítja, hogy csak riasztó lövéseket adtak le a levegőbe, de senkire sem céloztak a bankban a lövések leadásakor. Ezután a fegyverszakértő mondotta el szakvéleményét, majd a pénzügyetisztviselőinek rövid kihallgatására került sor. A kihallgatások végetértével az ügyész mindkét vádlottra a halálbüntetés kimondását kérte, majd a védelem meghallgatása után a bíróság ítélethozatalra vonult vissza és meghozta fentismertett ítéletét.

ODOL
igen tömény szájviz, néhány cseppje elegendő.
ODOL
használatban igen takarékos.
ODOL
tehát olcsó.

Kik nyerték a díjakat a kolozsvári Mentők sorsjátékán

Cluj-Kolozsvár, október 19. A kolozsvári mentők vasárnapi húzása nagy érdeklődés közepette zajlott le a városháza dísztermében. A sorsjáték eredményei ismét szegénysorsu embereknek kedvezett: a 100 ezer lejes főnyereményt egy székelyföldi cigánybanda cellósa nyerte meg és a többi díjakon is egészen elszegényedett emberek osztozkodtak.

- A húzáson a következő számok nyerték a díjakat:
- 100.000 lej: 127365.
 - 50.000 lej: 32990.
 - 10.000 lej: 27344, 28470, 40838, 136499.
 - 500 lej: 5189, 6117, 6838, 7174, 7753, 11263, 12173, 27493, 28037, 30233, 33860, 39646, 40408, 42177, 43043, 44832, 46676, 47555, 50677, 52069, 54635, 59836, 60238, 62926, 63396, 74699, 77227, 94159, 95726, 95818, 96182, 96650, 97588, 100008, 104133, 106783, 110737, 115507, 119263, 122256, 123482, 124981, 133779, 137579, 140728, 143131, 144372, 145561, 146555, 149257, 300 lej: 804, 906, 1503, 2991, 3012, 3391, 4138, 4335, 5616, 7484, 11110, 11464, 11654, 15564, 16031, 17518, 17761, 18030, 19120, 19511, 21122, 21848, 22315, 27620, 28078, 28087, 28952, 31357, 44183, 45362, 46010, 50801, 52848, 52934, 53347, 54597, 54999, 56217, 58344, 59037, 59716, 60540, 60880, 61266, 62355, 63025, 64681, 65461, 66092, 66560, 66706, 66718, 72936, 75136, 78293, 79948, 80965, 83892, 85225, 85498, 88516, 88595, 91378, 92712, 93564, 93986, 94394, 95962, 96584, 96966, 98594, 98889, 99666, 102589, 104806, 105390, 107722, 109163, 113979, 117183, 120737, 122494, 122756, 123316, 123553, 126270, 126887, 132365, 135957, 136145, 138357, 138528, 139167, 139670, 142447, 142573, 143978, 147618, 147676, 148578.

Létrejött az amerikai cionisták egységfrontja

Newyork, október 19. A Jewish Agency exekutívájának tagja: Emanuel Neumann — mint azt az Uj Kelet is megírta — az utóbbi hetekben azzal foglalkozott, hogy megakadályozza az amerikai cionisták között felmerült szakadást. Ezek a fáradságos sikerrel jártak. Amerika cionista szervezetének végrehajtó bizottsága a napokban ülést tartott, amelyen többek között Emanuel Neumann, Louis Lipsky, Robert Sold és egyéb notabilitások vettek részt. Az ülésen néhány olyan javaslatot fogadtak el, amelyek alkalmasak a cionista pártok között fennálló differenciák eisimítására. Követelték mindenekelőtt az adminisztrációnak olyan összetételét, amely lehetővé teszi az amerikai cionisták együttműködését. Bizottságot jelöltek ki azzal a feladattal, hogy készítse elő az Atlantic-Cityben november 8-án megrendezendő cionista gyűlést. A bizottság tagjai: Robert Sold, Louis Lipsky, Brodie rabbi, Rothenberg és Tulin.

Uj antiszemita párt alakul Romániában?

A külföldi távirati irodák értesülése szerint közeli együttműködés készül a Vasgárda és a Vaida Sándorhoz közelálló erdélyi elemek között

Bucuresti-Bukarest, október 19. (Az Uj Kelet tudósítójától). Az egyik külföldi távirati iroda jelentése szerint a főváros politikai körében számolnak azzal a lehetőséggel, hogy Romániában antiszemita rezsim vegye át a hatalmat, különösképpen, ha Közép-Európában s főleg Németországban jobboldalra való eltolódás következne be. Bizonyos jelekből arra lehet következtetni, hogy a nagy politikai pártok is hajlandók bizonyos antiszemita irányvonalat magukévá tenni, attól tartva, hogy ellenkező esetben választóikat elhódítják a cu-

zisták, vagy a vasgárdisták. Ugyanebből a forrásból származó értesülések szerint Vajda Sándor volt belügyminiszterhez közelálló erdélyi személyiségek egy kimondottan antiszemita jellegű párt alakításán fáradoznak, amely elsősorban a vasgárda kereteire támaszkodnak. Nem tartják kizártnak, hogy a kormányt szervezése esetén szoros együttműködés fog létrejönni a régi és az új antiszemita pártok között. Ugy hiszik, hogy Jorga egyáltalán nem ellenezne egy ilyen koalíciót.

Eddig szólnak a külföldi távirati irodák információi, amelyek mindenesetre alkalmasak arra, hogy komoly feltűnést keltsenek román politikai körökben. Legutóbb öt évvel ezelőtt merült fel Romániában egy antiszemita politikai párt alakításának gondolata. Annakidején Goga számlájára írták a pártgründölési terveket, a volt belügyminiszter azonban cáfolta és a párt valóban nem is jött létre. Valószínű, hogy ugyanez a sors vár arra az új antiszemita alakultra is, amelynek alapítását Vajda Sándor nevével hozzák kapcsolatba.

Népszövetségi körök szerint megegyezésre van kilátás a japán-kinai konfliktusban

A japán kormány nem gondol a Népszövetségből való kilépésre. Japán Mandzsuria annektálását akarja proklamálni?

Genf, október 19. A népszövetségi tanács tagjai szorabat délben bizalmas ülést tartottak a mandzsuriai konfliktus ügyében. Briand ismertette Japán új jegyzékét, amelyet a tanácshoz intézett. Kiszivárgott hírek szerint a tanács legközelebb nyilvános ülésén — esetleg csak kedden — fel fogják szólni a konfliktusba került kormányokat, hogy sérelmeik ismételt felsorolási helyett tegyenek aziránt javaslatot, miként képzelnék el a maguk részéről a viszály kiküszöbölését. Újabb jelentés szerint a népszövetségi tanács hétfőn délelőtt zárt ülést tartott. Lehetséges, hogy a tanács nyílt ülésére csak holnap kerülhet sor. Délután Briand folytatta tanácskozásait a kínai és a japán delegációk vezetőivel.

Népszövetségi körökben elterjedt hírek szerint a helyzet most már engedett feszültségéből s megegyezésre van kilátás. London, október 19. Tokióból érkező jelentések szerint a japán kormány nem gondol arra, hogy kilépjen a Népszövetségből. Genfi diplomáciai körökből szerzett értesülések alapján a lapok azt írják, hogy a japán népszövetségi delegáció több tagja azon az állásponton van, hogy Mandzsuria déli részének megszállása a jogos védelem esete volt. Szerinte a japán csapatoknak ott kell maradniuk Mandzsuriában, ha a Népszövetség nem talál módot arra, hogy a japán alattvalók élet- és vagyonbiztonságát megvédelmeztesse. A londoni lapok genfi informálói rejtett célzásokat tettek abban az irányban is, hogy Japán túlnépesedése miatt új területekre multhatatlan szükség van s talán nincs kizárva az annexió proklamálása sem, ha Kínában folytatják a japánellenes bojkot-

tot és a megtorlás nélkül maradó politikai gyilkosságokat. Párizs, október 19. A hadirokkantak és frontharcosok szervezetei emlékiratot küldöttek Genfben, melyben a népszövetségi tanács figyelmébe ajánlják a világbeke feletti örökös kötelezettségét s kérik, hogy a tanács teljes eréllyel hártsa el a távolkeleti háború veszedelmét.

Uj korszak előtt áll a palesztinai telepítés

Ez a címe annak az érdekes előadásnak, amelyet

Pollák Adolf ur

a Zsidó Nemzeti Alap jeruzsálemi vezértikára fog tartani

Október hó 21-én szerdán este félkilenc órakor

a Salom Klub helyiségeiben. Belépti díj nincs

zási-per a kérte lje el

csak ártalmatlanul használt... kizárólagosan... mélyen meg... tévedésből... akart az oltá... knem nyole...

olozs-

rostól. Aztán... volt az aszta... megmondani az... öltött káposzta... megkérdeztem... a pófad, hogy... tett kezekkel... írtjed meny... reti a káposz...

érem. Az asz... tem, aztán el... en, mivel hogy... meg aztár ál... m szepen, csak... hát hajlandó... emberrel?... i magát, aztan... ajtón, csak any... fi vésztjósloán... szta estére...

gyegek... elhalasztanak... rünk. Követke... ujra eivitatkoz... s ügyvéd urak... y az ügyet ta... gy az idő nem... re. Helyszíni... n bíróság nem...

Miklós zseb... ati fogság. Ter... sem kerül sor... hát már megint... e): Kérem szé... .. esomagot vesz... g egy pár fel... n ellen van... a pályán mü... lós büszkén és... házör kísérete... Jakobi Edit

TEL

eljesen reno... szobák. Lift.

vezet !!!

Meghalt dr. Stern Adolf, a romániai zsidóság emancipációs küzdelmeinek agg vezére

Írta DR. KLEIN MIKSA,
a Zsidó Párt erdélyi szervezetének üv. alelnöke

Bukarestből kapjuk a szomorú hírt, hogy dr. Stern Adolf, a romániai zsidóság évtizedeken át volt kiváló vezére vasárnap délután hosszas szenvedés után 83 éves korában meghalt. Egy darab zsidó történelem száll vele sirba, mert mindaz, ami az utóbbi ötven esztendőben a romániai zsidóság érdekében történt, szoros kapcsolatban van dr. Stern Adolf nevével. Kegyeletes szívvel áldozom emlékének, amikor az itt következő sorokban, nagy konturokban bár, képet akarok adni életéről, működéséről, sikereiről és küzdelmeiről.

Bukarestben született 1948 november hó 14-én Jehuda Leib Stern aranyművesnek fia, Avner, aki első képzettségét a nagy templom melletti chéderben kapta és csak nagy utánajárással sikerült a Liceul Lazarban, majd a Sf. Sava Matei Basarab intézetekben elvégezni középiskoláit. Már 1866-ban Berlinben és Lipésében jogszakkodik, majd Párizsban találjuk, ezután Londonba megy az angol nyelv elsajátítása végett és ügyvédi diplomájának elnyerése után Párizsban akar letelepedni, amíg a bukaresti zsidóság akkori vezetője, Saniel Marcus hazahívja Bukarestbe, hogy elfoglalja titkári állását az amerikai Egyesült Államok bukaresti követe, Paixottó Benjamin Franklin mellett, akit az amerikai zsidó szervezetek, különösen a Bné Brit azzal bízt meg, hogy tanulmányozza a keleti zsidóság helyzetét és igyekezzék sorsuk megjavítását elősegíteni.

A függetlenségi harcat vívó Románia nem gondolt arra, hogy polgárjogokban részesítse a századok óta vele együtt élő zsidóságot és a bojárok hallani sem akartak arról, hogy a legsebekélyebb jogvédelemben és jogbiztonságban részesítsék őket. „Strein”-nek, idegennek tekintették a zsidóságot és ilyen módon bántak is vele. Paixottó örök érdeme marad, hogy mint az Egyesült Amerikai Államok nagykövete lelket öntött a romániai zsidóságba. Büszke, gerinces zsidó volt, aki felbraztette a keleti zsidóságban az önértelmet és a vágyat arra, hogy minden áldozatot meg hozzon a polgári jogegyenlőség elnyeréséért. Paixottó mellett ismerte fel hivatását a fiatal dr. Stern Adolf, aki boldogan vállalta el a feljárt titkári állást. Az ő kezdeményezésére nemsokára megalakult az „Infratirea Zion” páholy, amely magába egyesítette Románia zsidóságának legjobbait, hogy meggyógyítsa a zsidóság testén elharapózott morális sebeket s hogy egyesüljön erővel harcolja ki az állampolgári jogoknak a zsidóságra való kiterjesztését.

Az Infratirea Zin működése nemcsak abban merült ki, hogy memorandumokkal ostromolta a törvényhozást, hanem kiterjesztette működését az ifjú zsidóság nevelésére és egymásután hívta életbe az összes nagyobb zsidó csoportokban az elemi és középiskolákat és ezáltal kiemelte az új generációt abból a kulturális inferioritásból, amelybe az évszázadok óta tartó elnyomatás súlyosztotta a romániai zsidóságot.

Paixottó kezdeményezésére az Infratirea Zion a politikai jogok harcának lefolytatására új szervezetet alakított, az Unionea Evreilor Pământeni, amely nyíltan a jog egyenlőség kérdését teszi céljává és követeli az összes igazságtalan rendeletek eltörlését, az iskolák szabadságát és a törvények védelmét a zsidóság részére is.

Hogy ez az egyesület minő érdemeket szerzett a romániai zsidóság felszabadításában, a történelem külön fejezetét képezi.

A keleti zsidóság szenvedései arra késztették az Alliance Israelite Universelle vezetőségét, hogy akcióba lépjen és igyekezzék megnyerni a nagyhatalmak delegátusait a zsidók felszabadítására. Európa akkor készülődött a berlini kongresszusra. 1877-ben Charles Netter bejárta Szerbiát, Romániát, Törökországot egy részét, hogy személyesen győződjék meg a zsidóság szenvedéseiről. A berlini kongresszusra az Alliance egy delegációt küldött ki, amelyben Netter, Kahn és Veneziano vettek részt, hogy felvilágosító memorandumokat nyújtsanak át a nagyhatalmak képviselőinek. Az akkori idők egyik legkiválóbb politikus, Adolphe Crémieux, a francia kormány zsidó igazságügyminisztere meleg ajánló sorokkal látta el a kiküldött bizottságot és értékes befolyását a zsidó ügy szolgálatába állította. Az agg államférfi szeretettel biztatta a nála intervenáló dr. Stern Adol

fofot, hogy bízzék a sikerben, mert az igazság a zsidók oldalán van. 1879 június hó 13-án érkezett meg Berlinbe a romániai zsidóság delegációja I. B. Brociner, dr. Stern Adolf, dr. Taussig, dr. Hermann Hirsch részvételével, mely „Comitetul Român” néven alakult meg és Bleichröder elnöke alatt nap-nap után megszokott nélkül gyűlésezett és memorandumozott, hogy megnyerje egyrészt a nagyhatalmak delegátusait, másrészt a világsajtó szimpátiáját a keleti zsidóság rettenetes helyzetének megjavításához.

A keleti zsidóság kérdése már a főtanács ülése előtt kialakult olyképp, hogy a Comitetul Român javaslatához hozzájárulást ígérték Anglia, Franciaország és Németország képviselői, ellene foglaltak állást Oroszország és Itália, míg Ausztria-Magyarország semleges álláspontot foglalt el. Stern Adolf és a bizottság minden tagja hallatlan erővel folytatták a felvilágosítás munkáját és sikerült is a főtanács többségének határozatát kioroszokolni, amely a zsidóság emancipálása mellett foglalt állást. Hogy ezután a berlini szerződésbe lefektetett elvek később hogyan sekedtek el, az külön fejezete a történelemnek, de tagadhatatlan, hogy ezen idő óta fokozottabb erővel folyt a regáti zsidóság küzdelme a polgárjogok elnyeréséért.

E küzdelmek élén most már állandóan dr. Stern halad, mint a romániai zsidóság elismert és hivatott vezére. Politikai idealjának megvalósítását azonban csak a világháború után érthette meg. 1922-ben a parasztpárttal kötött paktum segítségével megválasztották Ilfov megye képviselőjének.

1923 április 16-án a parlamentben hatalmas beszédben szállott sikra a zsidóság jogaiért és nyíltan hangoztatta, hogy a zsidóság jogi helyzetének rendezésére eddig megszavazott 1866, 1879 és 1915. évi törvények, valamint az 1918 december 29-i és 1919. évi aug. 13-i decret legke nem méltók a román néphez és ellentétben állanak a párizsi szerződés 7. szakaszával. Hatalmas küzdelem indult meg az alkotmánytervény hirdeté 133-ik szakasza körül, amely homályos fogalmazásban újból a hatóság sikanériáknak akarta megvetni meleggyát. Stern Adolf s képviselőtársai egyik memorandumot a másik után nyújtották be Pratiun Jonelnek, amíg végre csakugyan sikerült kiharcolni az igazságos megoldást.

Dr. Stern Adolf már 1919-ben előkészítette a regáti hitközségek organizációjának a munkálatait. Törvényesen védett és biztosított hitközségeket akart a regátban éppen úgy, mint amilyen örömmel vette tudomásul, hogy a csatolt területeken a hitközségek szabad fejlődése és jogállása intézményesen lett biztosítva.

Az impériumváltozás után boldogan élte keblére az erdélyi, bukovinai és beszarabiai delegációkat, akik 1920-ban először tették tisztelüket nála, hogy felvegyék az együttműködés kapcsolatát a regáti zsidó szervezetekkel. Mely megindultsággal hallgatta e sorok írójának üdvözlő beszédét és válaszában kihangsúlyozta, hogy mi a szabad államban született szabad polgárok fogjuk igazán tudni értékelni azt a nagy küzdelmet, amelyet a regáti zsidóság folytatott emancipációjáért.

Az asszimilációs törekvésekkel szemben dr. Stern Adolf a cionizmus és az önálló nemzeti kisebbség elvét vallotta és nem szűnt meg hirdetni azt az elgondolását, hogy a romániai zsidóságnak önálló politikai pártban kell tömörülnie érdekei védelmére. Ezért az elgondolásáért került konfliktusba Fildermannékkal és amidőn a zsidó politikai párt megalakult, első volt, aki tagként jelentkezett és felajánlotta erkölcsi és anyagi támogatását a zsidóság politikai megmozdulásában. A zsidó közélet terén kifejtett önzetlen és áldásos működésének elismeréséül az Országos Zsidó Párt ez év május 4-én Stern Adolft a párt díszelnökévé választotta és ezt közzétette az általa hozta tudomására. Dr. Fischer Tivadar elnök utján, akinek szívből mondott köszönetet a kitüntetésért, amelyben részesítették.

Dr. Stern Adolf a román kultura terén is hatalmas irodalmi működést fejtett ki. Shakespeare számos darabját, mint Hamlet, Julius Caesar, Lear király, Antónius és Kleopatra, Coriolánus, Machbeath és

Velencei kalmár, angolból románra fordította. Schiller, Goethe, Heine költeményeinek nagyrészét szintén lefordította románra, viszont románból németre és angolra fordította Vasile Alexandri egyes költeményeit.

Jogi téren egész könyvtárt tesznek ki a különböző jogi értekezései és a törvénykönyvekhez írott jegyzetei. Legtöbbet a zsidóság lapjaiban írt és idevonatkozó cikkei, megemlékezései és emlékbeszédei maradandó irodalmi értékkel bírnak.

1915-ben adta ki emlékiratainak első és második kötetét és megadott neki a gondviseléstől, hogy befejezze emlékiratainak harmadik kötetét is, amelyet azonban csak halála után fognak nyilvánosságra hozni. Az elmondottakban csak a kereteit változhattam fel dr. Stern Adolf közel hat év

tizedet kitevő munkásságának, amelynek minden egyes napja áldásos volt a romániai zsidóságra.

Koporsója körül a romániai zsidóság könnyes szemmel gyülekezik és kegyelettel adózik működésének, fogadalmat téve, hogy emléket megörzi, példaadásként fogja említeni a jövő generációknak.

Ma temetik el dr. Stern Adolft

Stern Adolf doktort ma, kedden délelben 2 órakor temetik lakásáról. Dr. Fischer Tivadar, az Országos Zsidó Párt elnöke, akit Kolozsváron ért a megdöbbentő gyászír, tegnap este az erdélyi zsidóság egy küldöttségének élén a fővárosba utazott, hogy résztvegyen a temetésen. Dr. Fischer József, a Zs. P. erdélyi tartományi szervezetének elnöke és dr. Kertész Jenő, a Zsidó Párt kolozsmegyei tagozatának elnöke táviratilag fejezték ki részvételüket a gyászoló családnak. Ugyancsak táviratilag kondoleált a családnak dr. Pop Jonel volt országgyűlési képviselő, a nemzeti parasztpárt erdélyi szárnyának egyik vezetője.

Stern Adolf dr. családja a bukaresti lapok után azzal a kérelemmel fordul az elhunyt tisztelőihez és jóbarátaihoz, hogy a koszorúra szánt összegeket juttassák el a Keren Kajemeth Lőjiszrael bukaresti irodájához.

Impozáns cionista miting volt vasárnap Kolozsváron

Dr. Pollák Adolf előadása a palesztinai Jisuv fejlődéséről

Cluj-Kolozsvár, október 19. Vasárnap délelőtt 11 órakor nagyszabású cionista mitinget rendezett az Urániában a Zs. N. Sz. Kolozsvári helyicsoportha, amelynek keretében dr. Pollák Adolf, a Keren Kajemet jeruzsálemi direktóriumának tagja igen érdekes előadást tartott a palesztinai Jisuv helyzetéről és kilátásairól.

Az impozáns mitinget dr. Wiesz Jenő, a helyicsoportha ügyvezető elnöke nyitotta meg lendületes szavakkal, majd Pistiner Abraham tartott magasszárnyalású beszédet, amelyben rámutatott arra, hogy a mai kritikus helyzetből a cionizmus jelent az egyetlen kivezető utat a zsidóság számára.

Ezután dr. Pollák Adolf emelkedett szószíjára és megkapó előadás keretében ismertette a zsidó országépítő munka fejlődését, amelyet az elmúlt esztendő politikai nehézségei sem tudtak elgáncsolni. Rámutatott arra, hogy Palesztinát érintő a legkevésbé a világgazdasági krízis, és gazdasági téren a legszebb kilátások előtt áll a palesztinai építómunka. A lehetőségek kiaknázása azonban nagymé-

tékben függ a galut zsidóságtól és épp az általános krízis kell hogy legyen az az erő, amely a világ zsidóságát sorompóba állítja Palesztinánál. Herzl a Judensztadt bevezető részében írta, hogy a nyomor az a hajtóerő, amely egységbe tudja kovacsolni a szétszort zsidó népet

— A nyomor fejünkre nőtt. Tehát egyesüljünk!

A cionista mitinget dr. Wiesz Jenő záró szavával és a Hatikva akkordjaival nyert befejezést.

Olcsó könyv vásár!

Benamy Sándor: Kajtt 20 lej
Kistemærches Váitot elilfogat 66 lej
Cocteau A párizsi fiu 66 lej
Miklós Jenő: Madárka 66 lej
Szilágyi András: Az új pásztor 95 lej
Komor: Fischmann S. Utoda 190 lej
Paul Busson: A szegény Dronte élete
Kaphatók az Uj Kelet könyvostályában

ZSIDÓ-TÁRGYU KÖNYVEINK

Patai József: Biblia képekben kötte 816 L
Patai József: Feltámadó Szentföld 408 L
Ugyanaz kötte 544 L
Patai József: Középső kapu 136 L
Ugyanaz kötte 204 L
Patai József: Kabala (magy., ném.) 136 L
Patai József: Politika nélkül 136 L
Patai József: Zsidó irások 136 L
Patai Edith: Engem is hív a föld 102 L
Sass Irén: Enekek éneke 102 L
Hajdu Miklós: Zselérek vagyunk 136 L
Ben Ami: Palesztinai utmatató 5 L
Edmond Fleg: A próféta gyermek 100 L
Leitner: Órsón a zsidóság frontján 60 L
Herzl Tivadar: Ós-Uj Hon 140 L
Hatvany Lajos: Urak és emberek I. és II. kötet 442 L
Feuchtwanger: Herceg és a zsidaja 70 L
Földi Mihály: Halasi Hirsch fiu 272 L
Marois: Sisiraeli 264 L
Lacratellis: Silbermann 60 L
Ben Ami: Uj Palesztina 50 L
Heine: Bacharachi Rabbi 50 L
Herz: Zsidó állam 30 L
Kabalisták és csodatévők 20 L
Oszkár bácsi legszebb meséi 28 L
Sass Irén: Kol Nidre 30 L
Dr. Marton Ernő: A zsidó nemzet Erdélyben 4 L
Gorelik: Cion és Golusz 15 L
Nordai: Dr. Kohn 30 L
S. Alechem: Légett nemesek 20 L
Ugyanaz kötte 30 L
Nachum Goldmann: A zsidó nemzet követelése 8 L
Paneth: Utazásom a Szentföldön 7 L
Dr. Blank: Mit akar a cionizmus 35 L
Mairovits: A tóra és cionizmus 4 L
Giszkalai János: A titok 15 L

Giszkalai János: Támár 50 L
Szokolow: Uj zsidók 15 L
Kacér: Golem ember akar lenni 15 L
Agnon: Es a meggyőnyedt kiegyenesedik 25 L
Fényes Samu: Jidli első változása 35 L
Mendele M. Sfurjinn: A sánta fiske 30 L
Dr. Hoffmann: Házasság a héberek-nél 30 L
Sass Irén: Hires zsidó asszonyok 40 L
Daniel könyvének magyar fordítása 30 L
Modern zsidó költők 20 L
Bíró Lajos: Zsidók utja 50 L
Grottor: Zsidó reneszánsz 20 L
Dr. Krausz: A zsidó Palesztina évezredeken 35 L
Lahman: Egy széderest Madridban 15 L
Katona M. Pédázatok, történetek a talmud 20 L
Székely Béla: Szedzsera 20 L
Sombart Werner: A zsidók jövője 30 L
Prigyes: A zsidók természetrajza 25 L
Purimkönyv 30 L
Graetz: A zsidó törzs megifjúdása A talmud könyve I. II. III. 140 L
Komor András: Fischmann et Co. 190 L
Ujvári: Tulsó parton 80 L
Patai: Zsidó költők antológiája öt diszkötés 540 L
Ujvári: A cedrusfa daliája 25 L
Heine: Sabbat hercegnő 60 L
Dosztöjevskij: Zsidó-kérdés 10 L
Bíró Lajos: Bazini zsidók 65 L
Schalom Asch: Fialatok 40 L
Dr. Flesch Armin: A zsidó 40 L
Zsoltárok könyve két kötet 180 L
Abádi: Judea reneszánsza 60 L
Raab: Mayer Litvach unokája 30 L
Dr. Kohn: Palesztina kolonizáció 60 L

Kapható az Uj Kelet könyvostályában

Vidékre utánvéttel, vagy az összeg és portóköltés (pénz, vagy bélyeg) előzetes beküldése után szállítunk!

Egy a nyerte jegy

Cluj-Kolozsvár Kelet tudósítója általános érdeklődésű Kórház sorsját, mely a városban az érdeklődésében zajlott Colbazi prefektus vezetésű, dr. Sebestyén József elnöke jelentésközlésében kezdődött húzás eredménye 50.000

a 4632 számú sorsjegy A sorsjegy Eckert Gizella a 5 szám alatt lakó akivel még az 1. az örvendetek esély viszonyok nőt érhető örök amely tegnap A nagyobb szennáz 25 ezer a 57.634 és 109770 10 ezer 27145, 27146, 5019 sorsjegyek.

A zsidó durva

Hogyan is áll

Cluj-Kolozsvár, let tudósítója) napi számában elemadas hangzott el a Kolozsvár zsidóságot illető intézőkban. A cikk a kisebbségben való támaszkodásról, majd a zsidó etlenkedéséről. Kolozsvár városi koiak és kulturális lyóitsa a megsza szubvenciót. A Kertész Jenő d nek azt az összegt kuics a szubvenció mára juttatott. A Jenő tiltakozása a szubvenció folyósa a magyar kisebbs tánsai „meg nem Jenő interimár biz

A cikk tendenciája, ep ugy m intézett indokolatlan támasdás a városban érhetően kin különös felháborodást okozott, hogy insztaució, hogy is annyira a zsidó akarta teljes erejé amcsnyire inkább az interimáris b megtagadja a kisebbség támogatást. A zsidó argumentumok kívánunk foglalkozni azonban szé nélkül a zsidóság képvis és vadaskodások

Az interimáris tési redukciók sora azor icre szállító kisebbségi egyházak számára megállap összeg a jelenleg kules szerint a volna meg: Római katolikus e Református egyhá Uniótárius egyhá Lutheránus egyhá zsidó hitközségek Keleti Ujság el az elosztási külváloan és szembe hitközségekkel sz A zsidóság száma szubvenciónak m teszi ki. Ezzel sz lakossága a városnak körülbelül 25 Emelett nem sz hogy Kolozsvár va

Egy aradi magántisztviselő nyerte meg a Zsidó Kórházsorsjegyek mai főnyereményét

Cluj-Kolozsvár, október 19. (Az Uj Kelet tudósítójától.) Hétfőn délután általános érdeklődés kísérte a Zsidó Kórház sorsjátékának második húzását, mely a vármegyei ház nagytermében az érdeklődők nagy tömege jelenlétében zajlott le. A sorsszúzáson dr. Colbazi prefektus, Filipescu Richard vezetőügyész, dr. Pordea közjegyző, dr. Sebestyén József, a kórhégyesület elnöke jelentek meg, akiknek jelenlétében kezdődött meg a sorsjáték. A húzás eredményei a következők:

50.000 lejt nyert: 4632 számú sorsjegy.
A sorsjegy boldog tulajdonosa Eckert Gizella aradi. Vadászkiirt ueca 5 szám alatt lakó magántisztviselő akivel még az esti órákban közölték az örvendetes eseményt. A nagyon szőny viszonyok között élő tisztviselőnő érthető örömmel töltötte el a hír, amely tegnap Arad lakosságának legnagyobb szenzációja volt.
25 ezer lejt nyertek: 57.634 és 109770 számú sorsjegyek.
10 ezer lejt nyertek: 27145, 27146, 50190, 98385, 105043, számú sorsjegyek.

2000 lejt nyertek: 9878, 26109, 27404, 31488, 42219, 106499, 122335, 125493, 137982, 138736 számú sorsjegyek.
200 lejt nyertek: 2654, 2775, 2846, 4274, 4697, 7282, 7684, 8299, 10354, 11637, 15557, 16674, 17605, 18407, 18486, 20282, 21066, 21598, 21994, 23066, 23515, 23937, 24790, 26283, 27895, 28469, 28492, 29794, 31114, 31394, 34101, 34397, 34971, 36057, 36631, 37243, 42839, 43459, 46637, 47239, 47609, 47687, 47822, 48997, 49063, 49668, 49678, 50100, 50482, 51100, 54760, 55789, 56383, 56964, 57475, 57817, 58248, 58463, 58715, 59324, 59355, 59679, 60855, 65287, 66417, 69228, 70105, 71171, 73129, 73902, 74783, 75133, 76051, 77023, 78260, 78394, 79775, 81304, 84409, 84902, 85250, 88333, 88395, 88886, 89771, 90030, 90470, 91899, 93301, 94107, 96103, 96467, 98720, 100353, 101064, 101507, 101740, 102493, 102679, 105874, 108609, 110569, 111196, 112057, 113441, 114588, 114694, 116388, 116663, 118701, 121536, 121621, 124614, 124699, 125135, 126127, 126180, 126214, 128380, 129328, 129715, 131869, 133731, 134153, 134232, 134660, 136783, 137873, 137998, 138123, 138561, 139425, 139703, 140461, 141395, 142074, 142550, 142697, 144142, 146033, 146268, 147295, 148244, 148395, 148811, 149320, 149447, 149707, 144244, 2929.

A zsidó érdekek megvédése miatt érte durva támadás dr. Kertész Jenőt

Hogyan is áll a kisebbségi iskolák városi szubvenciójának ügye?

Cluj-Kolozsvár, október 19. (Az Uj Kelet tudósítójától.) A Keleti Ujság vasárnapi számában élehangú és meglepő támadás hangzott el dr. Kertész Jenő ellen, aki Kolozsvár zsidóságát képviseli a város ügyeit intéző interimáris bizottságban. A cikk a kisebbségi életben szokatlan módon támadja dr. Kertész Jenő személyét, majd azzal vádolja, hogy „okvetetlenkedésével” megakadályozza, hogy Kolozsvár városa a helyi kisebbségi iskolák és kulturintézmények számára folyósítsa a megszavazott 550 ezer lejes szubvenciót. A Keleti Ujság szerint ugyan dr. Kertész Jenő dr. nem találta kielégítőnek azt az összeget, amelyet az elosztási kulcs a szubvencióból a zsidó iskolák számára juttatott. A város vezetői Kertész Jenő tiltakozása alapján letiltották a szubvenció folyósítását, mindaddig, amíg a magyar kisebbségi egyházak reprezentánsai „meg nem állapodnak dr. Kertész Jenő interimáris bizottsági taggal”.

A cikk tendenciózus beállítottsága és kielézetése, ep úgy mint a Kertész dr. ellen intézett indokolatlan és kvalifikálatlan támadás a város zsidó lakossága körében érthetően kinos fejtűnést keltett s különös felháborodást váltott ki az az insztauíció, hogy Kertész Jenő dr. nem is annyira a zsidóság legitím érdekeit akarta teljes erejéből megvédeni, mint amennyire inkább hozzá kívánta segíteni az interimáris bizottságot ahhoz, hogy megtagadja a kisebbségi iskoláktól a jogos támogatást. A cikkíró személyeskedő argumentumaival természetesen nem kívánunk foglalkozni. Nem haladhatunk el azonban szé nélkül a Kertész dr.-t, mint a zsidóság képviselőjét ért gyanúsítások és vadaskodások mellett.

Az interimáris bizottság a költségvetési reduciók során egymillió lejről 550 ezer lejre szállította le a kolozsvári kisebbségi egyházak és kulturintézmények számára megállapított szubvenciót. Ez az összeg a jelenleg érvényben levő elosztási kulcs szerint a következőképpen oszlott volna meg:

Római katolikus egyház	223,061 lejt
Református egyház	156,154 lejt
Unitárius egyház	76,154 lejt
Lutheránus egyház	16,932 lejt
Zsidó hitközségek	42,308 lejt

Keleti Ujság elmulasztotta ieközölni ezt az elosztási kulcsot, amelyből nyilvánvalóan és szembeötlően kitűnik, a zsidó hitközségekkel szembeni igazságtalanság. A zsidóság számára juttatott 42.308 lejt a szubvenciónak mindössze 7.69 százalékát teszi ki. Ezzel szemben Kolozsvár zsidó lakossága a város kisebbségi lakosságának körülbelül 25-30 százalékát alkotja. Ezenkívül nem szabad elfelejteni azt sem, hogy Kolozsvár város közterheiből a zsidó

lakosság még számarányát is jóval meghaladó mértékben veszi ki részét, viszont a két kolozsvári zsidó elemi iskola és óvoda mögött nem állanak azok az évszázados alapok, amelyek a magyar kisebbségi iskolák fennállását biztosítják. Kertész Jenő ar. tehát egy a zsidóságot ért nyilvánvaló igazságtalanságot és méltánytalanságot akar helyrehozni, amikor a szubvenció elosztási kulcsának megfelelő módosítását kérte. És minthogy Kertész Jenő ar.-ban él a kisebbségi szolidaritás tudata, nem kérte az interimáris bizottságtól az elosztási kulcs önkényes megváltoztatását, hanem meleghangú felhívást intézett a kisebbségi egyházak vezetőihez, hogy egy, a maguk körében tartott értekezleten ismerék el a zsidó állás pont méltányosságát és járuljanak hozzá a kulcs megváltoztatásához.

Ime Kertész Jenő dr. „büne” a valóság tükrében. Nagyon sajnálatos, hogy egy kisebbség képviselőjét hasonló támadások érthetik kisebbségi organum részéről akkor, midőn önzetlenül és önfeláldozóan dolgozik azokért, akiknek érdekeit megvédeni hivatott. S különösképpen sajnálatos jelenség, hogy egy ilyen támadás a Magyar Párt hivatalos organumában látható napvilágot. Szomorú tünet, hogy ma, amikor sokkal inkább, mint valaha, sürkés volna az egységes kisebbségi front kiépítésére a közélet minden vonalán megnyilatkozó sovíniszta törekvésekkel szemben, napvilágot láthatnak ilyen, a kisebbségi közéletet felettébb szomorú színben feltűntető közlemények.

A csilei kormány megkegyelmezett a flottalázadás 15 halálraíteltjének. New-yorkból jelentik: A csilei kormány a legutóbbi flottalázadás 15 halálraíteltjének büntetését életfogytiglani szabadságvesztésre változtatta át.

Vásárosok! Mézeskalácsra, cukorkákra préselt képeket olcsón szállít Lepage Cluj. Kérjen mintát, ajánlatot.

Ha azt akarja,
hogy az UJ KELET,
az erdélyi zsidóság
egyetlen organuma,
zavartalanul teljesítse kötelességét
Írjessé
pontosan előfizetését!

„Perle de Paris” nővel fiatal szökek báját...

Hódító báját növeli - ha Perle de Paris kölnvizet használ!

Emberemlékezet óta illatosítják magukat a nők. Csak a mód és a divat változott. Ma, a nyulánk „silhouette”, az „à la garçonne” hajviselet korában a finom, szubtilis parfümök vannak divatban. A „Perle de Paris” kölnivíz sikerét nemcsak elbájosító illatának, hanem a tiszta, erős szesznek is köszöni, amelyből készült. Hölgyek, akik csak a legyobbat használják, amikor szépségükről és bájukról van szó, ezt a kölnvizet használják, — különösen, ha szökek.

Eaux de Cologne
Jockey Club - Perle de Paris -
Rouge et Noir - Parisienne -
Lady
distillées par

VEGYE SZEMÜGYRE E PECSETET!
Ha „Perle de Paris”-t vásárol, ügyeljén erre a garanciapecsetre. Hogy ez a kiváló kölnivíz minden hölgy kezébe tiszta, tömény állapotban kerüljön, a Lady-gyár megfotóto intézkedéseket tett, hogy azt egyszerű, de hermetikusan lepecsételt üvegcékben ugyanolyan árban árulják, mint kimerve. Ha ezt a kölnvizet vásárolja, úgy kérjen nyomatékossan „Perle de Paris”-t „eredeti üvegcékben”.

November 2-ára halasztották az Egyesült Bank bünperének folytatólagos tárgyalását

Serban Mihály volt alminiszter kihallgatása

Cluj-Kolozsvár, október 19. (Az Uj Kelet tudósítójától.) Az Egyesült Bank hétfői főtárgyalásán Serban Mihály volt alminisztert hallgatták ki, aki igazgatósági tagja volt a bukott pénzügyintézetnek. Kihallgatása során elmondta, hogy az igazgatóság 1926-ban megbizta a szamosújvári Mercur-könyveinek felülvizsgálásával. Vallo-mása közben izgalmas összeesapás történt Filipescu vezetőügyész és a védelem között. Filipescu kérdéseket intézett a tanúhoz, többek között azt, hogy az Astra pénzüzet miért ennél a pénzüzetnél helyezte el. A profesz-szor azt felelte, hogy az Egyesült Bank fizette a legnagyobb kamatot. A Mercurra vonatkozó vallomását Filipescu elismételtette és jegyzőkönyvbe akarta diktálni.

szép gazdálkodást talált és olyan üzemet, amelynek jövedelme szép sikerrel keesegtetethett. 1927-ben lemondott igazgatósági tagságáról, mert dr Semlyén Hugó és Blatt Ignác között nézeteltérések történtek és a vitánál ő is jelen volt. Ez véglegesen elvette a kedvét a banknál való közreműködéstől.

A védelem kérdéseire elmondta, hogy jelen volt Ionescunak, a Banca Nationala igazgatójának az Egyesült Banknál történt vizsgálatánál. Ionescu tüzetesen kontrolálta a bank összes könyveit és megelégedését fejezte ki. A csöd után, bár már akkor lemondott tagságáról, érdeklődött a pénzüzet sorsa iránt, sőt Bukarestben intervenióni próbált, hogy a kényszer-egyezségi rendeletet újra léptessék életbe. Ez azonban nem történt meg.

Pop Jonel dr. védőügyvéd ismétlen kifogásolta, hogy Filipescu vezetőügyész diktálja a jegyzőkönyvet, ami egyedül az elnöknek áll jogában.

Motec elnök véget vet a vitának és figyelmezteti Filipescut, hogy többet nem diktálhat a jegyzőkönyvből.

Serban Mihály professzor elmondja, hogy 1926-ban többször is kiszállt Szamosújváron. A Mercurnál nagyon

Serbant vallomására megeskették, majd a bíróság a védőkkel történt megegyezés alapján november 2-re halasztotta a per folytatólagos tárgyalását. Addig a törvényszék feldolgozhatja az eddig egybegyűlt anyagot és november 2-re a hátralévő fontosabb tanukat és szakértőket idézik be.

HIRDESSZEN AZ UJ KELETBEN

ágának, amelynek dásos volt a romániai zsidóság kezik és kegyelettel fogadalmat téve, példaadasként fogracióknak.
el dr. Stern Adolfot ma, kedden délben ról. Dr. Fischer Tidó Párt elnöke, akit döbbentő gyászshir, zsidóság egy külfővárosba utazott, etesen, Dr. Fischer i tartományi szerir, Kertész Jenő, a itagozatának elnök ki részvétüket a gyansak táviratilag nak dr. Pop Jonel viselő, a nemzeti árnyának egyik ve-

vasárnap

fejlıdésérıl

időségától és ép- ell hogy legyen az zsidóságát sorom- ért. Herzl a Juden- n irta, hogy a nyo- mely egységbe tudja zsidó népet re nőtt. Tehát egye-

tr. Weisz Jenő záró akkordjaival nyert

nyvásár!

- jüt 30 lejt
- elılfogat 66 lejt
- 66 lejt
- 66 lejt
- pásztor 95 lejt
- Utoda 190 lejt
- eny Dronte élete
- könyvosztályában

NYVEINK

- ár 50 L
- 15 L
- akar lenni 15 L
- nyedt kiegye-
- 25 L
- lsó változása 35 L
- A sánta fiske 30 L
- ág a héberek-
- 30 L
- asszonyok 40 L
- gyar fordítása 30 L
- 20 L
- ja 50 L
- nsz 20 L
- Palesztina év- 35 L
- st Madridban 15 L
- történetek a 20 L
- 20 L
- ra 20 L
- sidók jövıje. 30 L
- mészetrájza . 25 L
- 30 L
- megifjudása 10 L
- . III. 140 L
- mann et Co. . 190 L
- 80 L
- ntológiája öt 540 L
- liája 25 L
- nó 60 L
- kérdés 10 L
- dók 66 L
- ok 40 L
- zsidó 80 L
- kötet 180 L
- nsza 60 L
- nnokája . . . 30 L
- kolonizáció . 60 L

tályában

gy bélyeg) elıze-

SPORT

A kolozsvári diákok lelkes ünneplésben részesítették a győztes ligaválogatott csapat játékosait

Tabac balszélső mindkét lába eltörött. Favoritok győzelme Budapesten

Cluj-Kolozsvár, október 19. (Az Uj Kelet tudósítójától). A nagy érdeklődéssel várt észak-dél-válogatott mérkőzés vasárnap zajlott le Bukarestben. A mérkőzés állandó esőben, az amugyis gondozatlan pálya sáros, lucskos talaján zajlott le és mindkét válogatottnak szomorú emlékeztető marad azzal, hogy két játékost súlyos szerencsétlenség következtében veszedelmes sérülésekkel vitték le a pályáról. A mérkőzés az északiak fölényével indult és a bukarestiek térfelén folyt a játék, mikor Tabac, az U tehetséges balszélsője oly erővel ment össze Klein bukaresti jobbát védővel, hogy mind a ketten eszméletlenül estek össze. A játékosok azonnal társaik segítségére siettek és kétségbeesve látták, hogy Tabacnak mind a két lába eltörött, Klein pedig súlyos belső sérülésekkel fetrengett a földön. Mindennél jellemzőbb a bukaresti sportviszonyokra, hogy a pályán nem volt orvos és a játékosok sirva állottak a szerencsétlenül járt társaik körül, míg végre a mentőkocsik kikeresték s a klinikára szállították a sebesülteket. Kleinnek három bordája eltörött.

A meccs a megszakítás után érthetően sokat veszített szépségéből, mert a játékosokat teljesen demoralizálta a kettős szerencsétlenség. A kolozsváriak fölénye állandónak bizonyult és az első féldél végén a Sepi elgáncsolása miatt megítélt tizenegyes Sfera értékesíti. A meccs a második féldélben is kolozsvári fölény mellett folyt tovább, de több gól nem esett. A kupát így a kolozsváriakból összeállított északi válogatott hozta haza. Illetőleg csak a kupának kicsinyített mását, mert az eredetét nem lehetett megtalálni. A kolozsvári csapat vezetői órákig keresték a központi vezetőséget, de a vezetőség nem tartotta érdemesnek, hogy a mérkőzésen megjelenjen. A kolozsvári csapatból a közvetlen védelem és a halvesor szenziós játékkal lépte le a bukarestieket és mozdulni sem engedte csatársorukat. A csatársorból Sepi és Bindea váltak ki.

Tabac szerencsétlensége Kolozsváron általános megdöbbenést váltott ki, de ugyanakkor különösen az egyetemi hallgatók körében nagy lelkesedést keltett, hogy főleg az U játékosai közül álló válogatott hazahozta a kupát. Az egyetemi hallgatóknak egy csoportja hétfőn délelőtt szimpátia tüntetéssel fogadta a játékosokat, akiket a déli gyorsal való megérkezésük alkalmával lelkes ünneplésben részesítettek.

Kolozsvár, Románia—KAC 3:2 (1:2).
Bíró: Giurgiu Ghita, aki a kavicsdobáló trükkjét gyakorló Chifort kiállította.

Nagyrszeben. HTV—NSE 2:1 (1:0).

Nagyvárad. Törekvés—Crisana 2:2 (1:1).

Beszterce. Gloria—KMSC 2:1 (1:0).
Gyulafehérvár. CFA Brassó—Unirea 2:1 (1:1).

A Zsidónő Szakácskönyve

1000-né több kítűnő recept. A közel 400 oldalas, szép kiállítású vázsondtésés könyv

ÁRA: 300 LEI

Kapható az UJ KELET könyvostályában

Szatmár. Olimpia—Barkochba 4:2. Sz. Törekvés—SzSE 1:1 (1:0).
Máramarosziget. MSE—Victoria (Nagy károly) 0:0.
Temesvár. Ripensia—TMTE 5:1. UDR—Kínizsi 3:1 (2:1). Kadima—TAC 3:0 (2:0).

Hatvan súlyos sebesültje van a braunschweigi kampószerkesztes csatározásoknak

Berlin, október 19. Braunschweigban a nemzeti szocialista rohamcsapatok elvonultak Hitler előtt, aki beszédet intézett a rohamcsapatokhoz. Az esti órákban nemzeti szocialisták és politikai ellenfelek között összeütközések voltak.

Ujabb jelentés szerint a nemzeti szocialisták és politikai ellenfelek közötti harcokban mintegy 50–60 komolyabb természetű sebesülés történt. Többeket átmenetileg őrizetbe vettek s néhány ember ellen a bírói eljárást is lefolytatják.

Az inség-akció bevezetésére Amerikába utazott dr. Bernhard Kahn, a Joint európai vezértitkára

Berlin, október 19. Az amerikai Joint Distribution Committee európai vezértitkára, dr. Bernhard Kahn október 17-én Bremában hajóra szállott és Amerikába utazott.

Dr. Bernhard Kahn utazása összefügg az összes európai államok zsidóságának siralmas gazdasági helyzetével. A zsidók helyzete évről-évre rosszabbodott. A zsidó szervezetek jótékony közületek annyira lerongyolódtak, hogy sok helyen nemcsak hogy támogatást nem tudnak nyújtani,

Arad, Gloria—AAC 2:0 (2:0). ATE—Tricolor 6:1 (2:0). Transsylvania—Unirea 3:2 (1:1).

Külföldi eredmények:

Budapest. Ferencváros—Nemzeti 7:0 (3:0). Takács (5), Turay (2). Hungária—Vasas 4:2 (2:2). Góllövők: Titkos (2), Hires és Cseh Hungária, illetve Egry és Possák. A Vasasból Proszler és Király kiállítva. Kispeszt—III. ker. 3:1 (2:1).

Kaposvár. Sabaria—Somogy 3:1.

Debrecen: Boeskai—Nagyvárad AC 2:1 (0:0). Nemzetközi.

Pécs. Pécs Baranya—Terézváros 7:3 (4:1). II. liga bajnoki mérkőzés.

Szeged. Szeged FC—Vac FC 3:1.

Belgrád. Újpest Jugoszlavia 2:1.

Pozsony. Bratislava—Budai 4:1.

hanem maguk is támogatásra szorúlnak. Dr. Bernhard Kahn az amerikai zsidóságai való tanácskozás révén próbálja az egyre kiélesedő krízist a megoldás felé vinni.

Igaz, hogy Amerika zsidósága is súlyos bajokkal küzd, de valószínű, hogy legrosszabb helyzete ellenére is sikerülni fog rá bírni őket az európai zsidó inségesek támogatására.

Budapesten csak rendőr lehet házfelügyelő!

Az ellenzéki pártok éles harcot hirdetnek a diktatura intézményesítése ellen

Budapest, október 19. A Népszava mai vezércikkében bejelenti, hogy a magyarországi lakbérrendelet megváltoztatása áll küszöbön. A már a legközelebbi időben kiadandó rendelet szerint a jövőben Budapesten házfelügyelőnek csak rendőrt, vagy csendőrt lehet alkalmazni. A Népszava élesen támadja a készülő rendeletet. A déli lapok munkatársai illetékes helyen érdeklődtek a rendelet megváltoztatásának valódiságáról és azt a felvilágosítást nyerték, hogy tényleg készülőben van egy ilyen értelmű rend-

let, amelyet a közeljövőben fognak kibocsátani. Az ellenzéki lapok már ma bejelentették, hogy az ugynevezett „házmester rendelet” ellen a legélesebb harcot hirdetik és parlamenti képviselőik útján minden eszközzel a rendelet életbejuttatását ellen fognak dolgozni.

Az ellenzéki pártok már előre bejelentik, hogy annak megszárazásához nem fognak hozzájárulni, mivel ebben a diktatura további intézményesítését látják.

Kevés a fóka, sok az eszkimó...

Az eszkimók is megérik a világgazdasági válságot

John Borden amerikai sarkutató a napokban tért vissza legutóbbi kutatásairól, amelyeknek során hosszabb időt töltött az eszkimók között. Nem mindennapi érdekességű tapasztalatokat szerzett a sarkutató az eszkimók körében, olyan tapasztalatokat, melyek méltán keltenek feltűnést világ-szerte. Nem kevesebbről van ugyanis szó, mint arról, hogy az eszkimók is éppúgy megérik az általános világgazdasági válságot, mint minden civil-

izált nép. Aki tisztában van azzal, hogy az eszkimók amugyis milyen primitív és abszolút igénytelen életet élnek és milyen minimális táplálkozással érik be, azt joggal meglepheti ez a megállapítás. A világgazdasági válság ugyan mindenütt érezhető, de mi közülük van ehhez az eszkimóknak, akik meglehetősen elszigeteltségben élnek és csak ritkán jutnak összeköttetésbe a civilizált világgal? Ruhájuk állatbőr, lakásuk primitív jégkunyhó.

szükségletük jóformán nincs is, hogy hathat tehát rájuk az aranyának mostani menekülése!

John Borden erről a következő érdekes dolgokat mondja:

— Hosszu időt töltöttem az eszkimók között, különösen a King-sziget eszkimóink körében. Nem szabad lebecsülni ezeket a sarkvidéki eszkimókat, akik nagyon primitív kultúrfokon állnak ugyan, de igen derék és szorgalmas emberek és a legnagyobb nehézségek közepette, az időjárás és a sarkvidéki állatok ezernyi veszedelmét közt szerzik meg azt, amire a létfenntartáshoz feltétlenül szükségük van. Majdnem egyedüli kereseti forrásuk a prémeladás. Vadászattal foglalkoznak és a sarkvidéki állatok prémjével ők látják el az egész világot. Majdnem minden bundához, amit elegáns hölgyeink viselnek, egy-egy eszkimó véres fáradsága, sőt nem egyszer talán az élete is fűződik... Nos, épp ezen a ponton, a prémekkel való kereskedés terén érzik meg az eszkimók is súlyosan a világgazdasági válságot. Az utóbbi időben csak a legnagyobb nehézséggel és az eddiginél sokkal rosszabb áron tudják prémjeiket eladni és még így is sokkal kevesebb pénmet vesznek át az európai és amerikai prémipiac kiküldött bevásárlói, mint még egy-két évvel ezelőtt.

A sarkutató elgondolkozik, mintha emlékeiben kutatna. Mélységes számlalom van a hangjában, amikor így folytatja:

— Az eszkimóknak, akiknek körében hónapokat töltöttem, lisztre, tejkonzervre és lőszere volna elsősorban szükségük, de készpénz híján semmit sem tudnak vásárolni és így a legnagyobb nyomorúságban élnek. Sőt nagyrésztük formálisan éheznek. Pedig raktáraik tele vannak a legritkább és legértékesebb állatbőrökkel. Ennek azonban alig veszik hasznát, mert nincs aki megvegye tőlük ezeket az értékes prémeket. Más években a nyár folyamán a legjobb üzleteket szokták lebonyolítani, az idén azonban kétségbeesve panaszkodtak nekem, hogy szinte teljesen megállt a prémkereskedelem. Ma már ott tartanak, hogy szívesen visszatérnének a régi szokásokhoz és eserekereskedelmet folytatnának, ha a prémekért él miszert és lőszert kapnának, de még így sem viszik el az állatbőrök raktáraikból. Más módon pedig nem kereshetik meg azt, ami táplálkozásukhoz feltétlenül szükséges.

John Borden megmutat néhány esodaszép és óriási értékű prémét, amit néhány konzervért kapott az eszkimóktól cserébe, aztán így folytatta:

— Céломul tüztem ki, hogy felhívom a civilizált világ figyelmét ezeknek a derék embereknek a szenvedéseire és valahogyan segítsek az eszkimókon, mert hiszen máskülönben biztos, hogy tömegesen pusztulnának el az éhség és járványos betegségek következtében. Ők ugyan maguk is igyekeznek civilizált példa után segíteni magukon, úgy ahogy lehet. Így például a King sziget eszkimói jótékony célú tancmuluságot rendeznek a munkanélküliek helyesében a keresetnélküliek javára, de hát az ilyen mulatságok ott még kevesebb jövedelmet hoznak, mint nálunk...

Ezeket mondja az amerikai sarkutató. Kiderül a szavaiból, hogy a gazdasági élet valóban a legfájdalmasabb szeizmográfus is érzékenyebb és meg rázkódtatását megérik még a legtávolabbi sarkvidék lakói is... Most minden túlzás nélkül el lehet mondani, hogy „Sok az eszkimó, kevés a fóka”. Helyesebben fóka még csak volna, de nincs aki megvegye a fóka bőrt. Szegény eszkimók, ők is megszenvedik a gazdasági válságot, holott a mi gazdasági életünk fellendüléséből sohasem volt sok hasznuk...

HÍR

Az UJ KELET az
bánsági zsidó
Főszerkesztő:
Felelős szerkesztő:
Bukaresti
Hátszegi Ernő.
Cikkeink utánnano
megjelölésével

— Hívásabb idő
ről jelentik: A me
járásprognóza sz
légrámlás és hűv
semmi, vagy legfe
esővel. A hőmérsék
ben 12 fok Celsius

— 230 tagja van
nyugdíjalapjának.
dr. Habrman, az e
ügyi miniszter ide
az írók számára a
nek az volt a célj
íróknak tisztessége
nak. Ugyanakkor a
riumban az írók
alapot is létesített
számára is lehetőv
tositást, akik sem
sítő intézetnek nem
nak most 230 tagja

— Felmentették
fűzött tiltott keres
pesti bankárt. Bud
rész Oszkár bankár
repülőgépen több
földre vinni, a bír
tárgyalásán bűncse
hiánya miatt felme
zőkkel üzött tiltott

— Moissi drámá
Moissi, a híres I
jezte ötfelvonásos
darab címe A fő
Szent Ilona sziget
nem döntötték el.
tul először színre.

— Székelyi zava
ság, gyomorbeteg
szividegesség, felel
általános rosszullé
„Ferenc József”
bölcsészona tartal
lom nélkül kiüriti.
mozdítja s tartós
rez. Korunk legkiv
József vizet úgy f
és gyermekeknel te
mazzák. A Ferenc
szertárakban, drog
tekben kapható.

— Hamisítatlan
kenő autobuszfo
Newyorkból jelent
városok minden k

— legfűrébb k
autobuszokat a v
A nyilgyenes Ave
nak nagyrésze üre
több embernek sa
kívül rendelkezés
fődfelletti villam
seregc. Az autobu
tek, forgalmuk erő
fűtettel szaladgál
se ült rájuk, amik
nak ragyogó ötlet
megjelent egy ne
amely arról szólt.

— könnyű szolgáltr
res. Jelentkezett
középkorú hölgy.
tes, hogy Newyor
nosnak érzi maga
Az autobuszvállal
ragyogóan felöltö
kettőt beosztott e
nyű dolguk volt,
és bájos szemükk
a férfi utasokat.
san magárvonta
annál is inkább,
tak velük. A fé
hitte, hogy pont
szól a keccses hivo
zsufolásig megtelt
t-rmészetesen a
kaszra kérék jeg
tes, hogy az utas
sleges kaland ren
gyért. Egy-két ál
utasok meggondol
legnagyobb bosz
Erre az ügyes trü
mert a hölgyek v
napon kétszer ne
a vonalon.

Gyermekhintőpor csak Höfer névvel, lila dobozban eredeti

HIREK

UJ KELET az egyetemes erdélyi és bánági zsidóság napilapja
Főszerkesztő: Dr. Marton Ernő
Felelős szerkesztő: Jámor Ferenc
Bukaresti szerkesztőség:
Hátszegi Ernő, Str. Cobălcescu 54.
 Cikkeink utánnyomását csak a forrás megjelölésével engedjük meg

Hűvösebb időjárás várható. Budapesti jelentik: A meteorológiai intézet időjárásprognóza szerint élénkebb északi légáramlás és hűvösebb időjárás várható semmi, vagy legfeljebb csak igen kevés esővel. A hőmérséklet Budapesten ma délután 12 fok Celsius.

230 tagja van a csehszlovákiai irók szövetségének. Prágából jelentik: Már a múlt évben az első csehszlovák iskolai irók miniszter idejében megteremtették az irók számára a nyugdíjalapot, amelynek az volt a célja, hogy az előregedett iróknak tisztességes pénzsegélyt nyújtsanak. Ugyanakkor az iskolai irók miniszterében az irók biztosítása számára alapítványt is létesítettek, amely az irók számára is lehetővé tette az agkori biztosítást, akik semmilyen nyilvános bizottságban nem tagjai. Ennek az alapítványnak most 230 tagja van.

Felmentették a fizetési eszközökkel ügylettel tiltott kereskedés vádját alól a budapesti bankárt. Budapesti jelentik: Weinberger Oszkár bankárt, aki hetekkel ezelőtt a bíróság előtt több ezer pengőt akart külföldre vinni, a bíróság bűnperének mai fő tárgyalásán bűncselekmény s bizonyítékok hiánya miatt felmentette a fizetési eszközökkel ügylettel tiltott kereskedés vádját alól.

Moissi drámája. Berlinből jelentik: Moissi, a híres Reinhardt-színész befejezte ötfelvonásos Napoleon-drámáját. A darab címe A fogoly és a cselekmény Szent Ilona szigetén játszódik le. Még nem döntötték el, hogy a darab hol kerül először színre.

Székelési zavarok, bélgörés, puffadás, gyomorzsúdulás, izalmi állapotok, szívidegesség, félelemérzés, bódultság és általános rosszullét esetén a természetes „Ferenc József” keserűvíz a gyomor és bélcsatorna tartalmát gyorsan és fájdalom nélkül kiüríti, a vérkeringést előmozdítja s tartós megkönnyebbülést szerez. Korunk legkiválóbb orvosai a Ferenc József vizet úgy férfiaknak, mint nőknek és gyermekeknek teljes eredménnyel alkalmazták. A Ferenc József keserűvíz gyógyszerárakban, drogériákban és fűszerüzletekben kapható.

Hamisítatlan amerikai trükk a esküvői autóbusszforralom fellendítésére. Newyorkból jelentik: Az amerikai nagyvárosok minden utrombasága mellett is a legfőbb közlekedési eszközeit, az autóbusszokat a végpusztulás fenyegeti. A nyílegyenes Avenuek dübörgő mamutjai csak nagyrésze üresen szalad, mert a legtöbb embernek saját autója van. Ezenkívül rendelkezésre áll a földalatti és földfeletti villamosok és vonatok egész serege. Az autóbusszok kegyvesztettek lettek, forgalmuk erősen megcsappant és deficiitelt szaladgálnak az utcákon. A kutyák is élt rájuk, amikor az egyik vállalkozóknak ragyogó ötlete támadt. A lapokban megjelent egy nem sokat mondó hirdetés, amely arról szólt, hogy egy nagy vállalat könnyű szolgálatra néhány tucat nőt keres. Jelentkezett egész sereg fiatal és középkorú hölgy, mert az csak természetes, hogy Newyorkban is minden nő csinosnak érzi magát, még ha nem is az.

Az autóbusszvállalat a legszebb hölgyeket ragyogóan felöltöztette és közülük kettőt-kettőt beosztott egy-egy autóbusszba. Könnyű dolguk volt. Beültek az autóbusszba és bájos szemükkel „benéztek” a kocsiába a férfi utasokat. A két csinos lepke gyorsan magárvonta a férfinak figyelmét, annál is inkább, mert gyengéden koketáltak velük. A férfi hű, mindegyik azt hitte, hogy pont az ő két szép szemének szíve a kecses hivatás és így egy-kettőre zsufolással megtele az autóbussz. A hölgyek természetesen a létező leghosszabb szakaszra kértek jegyet és az is természetesen, hogy az utasok se sajnálták a lehetőségek kaland reményében a pénzt a jegyért. Egy-két állomással később a bájos utasok megdögltek a dolgót és a férfiak legnagyobb bosszankodására leszálltak. Erre az ügyes trükkre soká nem jöttek rá, mert a hölgyek vigyáztak arra, hogy a napon kétszer ne dolgozzanak ugyanazon a vonalon.

Csütörtökön reggel érkezik Laval Newyorkba

Laval az Ile de France fedélzetén meghallgatta Rist francia bankszakértő referációját

Párizs, október 19. Laval az Ile de France gőzösön meghallgatta Rist francia bankszakértő referációját, aki tegnap megbeszélést folytatott az óceánjárón Amerikába visszatérő Randolph Burgesel, a newyorki Federal Reserve Bank aligazgatójával. A francia miniszterelnök ezután hosszasan tanácskozott a kíséretéhez tartozó francia szakértőkkel a Washingtonban megtárgyalásra kerülő pénzügyi, politikai és gazdasági kérdésekről. Laval október 22-én, csütörtökön reggel érkezik Newyorkba. A városban tiszteletére ünnepélyes fogadtatás lesz. Délben a francia miniszter

elnök továbbutazik Washingtonba, ahol október 26-ig, hétfőig marad.

Washingtonban, október 22-én a Fehér Házban ünnepi ebéd lesz, amelyen Laval és kísérete részt vesznek. Október 23-án a francia miniszterelnök egész napon át a Fehér Házban fog tartózkodni. 24-én pedig a Hooverrel és az amerikai kormányférfiakkal folytatott tanácskozások után Laval Stimsonnal elutazik az amerikai külügyi államtitkár vidéki házába, Wood leybe week-end-re, ahol tiszteletére kerti ünnepély lesz.

Laval november elsején tér vissza Franciaországba.

Halálos végű párbaj két newyorki bandita között. Londonból jelentik: A newyorki világ két ismert tagját, Harry Chobrint és Charles Pescinót lött sebekkel testükben halva találták. Cobrin holtteste egy lopott autóbán volt, Pescinót pedig egy elhagyatott uccán találták holtan. Valószínűnek tartják, hogy az elhagyott uccában a két bandita között halálos párbaj folyt le s Pascino holtan maradt a helyszínen, Cobrinnak volt ideje, hogy beszálljon a lopott autóbába, azonban a szenvedett sebesülésbe ő is belehalt.

Harc a zeneszerző örökségéért. Prágából jelentik: Janacek Leó csehszlovák zeneszerző örökségéért érdekes per indult meg. A pert Janacek barátja, egy régiségkereskedő özevgye indította a zeneszerző törvényes neje és családja ellen és jogigényét arra alapítja, hogy Janacek írásban jelentette ki, hogy operáit a barátja inspirálta, tehát a tantiémek is őt illetik meg.

D'Albert újra válik. Párizsból jelentik: D'Albert, a világhírű zeneszerző most 67 éves korában újra válik. Hamarosan nem lehet megállapítani, hogy hányad-szor. D'Albert is követte Reinhardt példáját és Rigóban szerzett illetőséget, mert a szabadelvtől lett törvények értelmében a válás ott nagyon könnyű.

Meggyilkoltak egy újvidéki háztulajdonost. Belgrádból jelentik: Újvidéken özevgye Jónás Jánosné jómódu háztulajdonost lakásán holtan találták. A 70 éves öregasszony rablógylősséget áldozata lett. Egy jólöltözött fiatalemberre irányul a gyanu, aki az utóbbi napokban többször megfordult a matróna lakásán.

Balbo olasz légügyi miniszter budapesti látogatásai. Budapesti jelentik: Balbo olasz légügyi miniszter tegnap megkoszorúzta a hősök emlékművét. Délben az olasz követ a miniszter tiszteletére ebédet adott a követségben. Délután Balbo meglátogatta a budapesti olasz kolónia házat.

Katonai diktatura bevezetését célzó összeesküvés fedeztek fel Japánban. Párizsból jelentik: A Newyork Herald európai kiadásának Tókióból érkezett távirata szerint a japán fővárosban katonai diktatura bevezetését célzó összeesküvés fedezték fel s a résztvevők egy részét, mintegy tíz magasrangú katonatisztet már le is tartóztatták. A lap a tókiói hadügyminisztérium hivatalos cáfolata ellenére fenntartja értesülésének valódiságát.

A kolozsvári Aviva reorganizációja. A kolozsvári Aviva Léb Baba roshaaviva vezetése alatt újra megkezdte aktivitását és a kitűnő ifjúsági szervezet reorganizációját két új csoport alakításával kezdte meg. Az egyik csoport Krausz Gitta és Klein Irén vezetése alatt működik, tagjai pedig: Rabetz Sári, Spéter Lili, Hirsch Lili, Schwartz Klári, Semlyén Zsuzsi és Weisz Ella. A második csoport vezetését Róth Bözsi és Nusbacher Luci látja el, tagjai pedig: Landau Livia, Fischer Klári, Salamon Erzi, Gódel Loli, Frank Bözsi, Róth Loli, Smidt Stefi, Strol Olga és Adél, Goldstein Hedvig, Grünfeld Manci és Fischer Vica. A kolozsvári Aviva, amely az ország egész egyik legjobb aviva-csoportját képezi, remélhetőleg ebben az esztendőben is lelkes és hasznos nevelőmunkáival fogja erősíteni a kolozsvári cionista ifjúság tábort.

Matuska Szilvesztert előbb osztrák bíróság elé állítják. Bécsből jelentik: Matuska Szilvesztert átszállították a tartományi törvényszék fogházába. A vasúti menfnylonek először osztrák esküdtségi bíróság előtt felelnie kell az ansbachi merényletért s csak azután kerülhet sor arra, hogy kiadják Magyar-, illetve Németországban.

Sztrájkban állanak az andaluziai vasutasok. Párizsból jelentik: A spanyolország Andaluziában a vasutasok bérköveteléseik nem teljesítése miatt sztrájkban állanak. A sztrájk általános és egész Andaluziára kiterjed.

Cukorkagylaráknak

staniolt, alumíniumot, préselt képet, se-lyempapírt legoalcsóbban szállít Lepage Cluj-Kolozsvár. Mintát, árajánlatot ingyen küld.

Ujabb hírek a pénzügyi világválság frontjáról. Newyorkból jelentik: Közleblből újabb bankkamatlámbemelés várható. Az intézkedés azt célozza, hogy a bankokhoz visszavessze azokat az óriási dollárbetéteket, amelyeket a közönség ki-vont és felhalmozott. A népszövetségi pénz ügyi bizottság Budapestre küldött albizott sága tegnap délután is folytatta tanácsko-zásait. Az ülésre meghívták Károlyi Gyula gróf miniszterelnököt, Valkó Lajos külügy minisztert, Vargha Imre és Jakab Oszkár pénzügyi államtitkárokat is. A schwarz-waldi óraiaprosok szövetsége az arany-már kában történő számlázásokról ismét vissza-tért a fontban való számlázáshoz.

NAPROL-NAPRA

Noel Burton 53 éves angol vasúti munkás hetekkel ezelőtt 14 láb magas emelvényről a mélységbe zuhant s nyakcsigolyái két helyen is megrepedtek. Már szinte menthetetlen állapotban vitték a kórházba, ahol különleges gépbe helyezték, úgy, hogy nem mozdulhatott s egy most kipróbálás alatt álló új eljárással kezelték. A csigolyák csodálatosképpen újra teljesen összeforrtak s a munkás visszatérhetett eredeti foglalkozásához.

A csikágói büntetőtanács hat vádpontban bűnösnek találta Al Capone bandavezért. E vádpontok egytől-egyig adócsalások. A kiszabandó büntetés maximuma 17 évi börtön és 50 ezer dollár pénzbüntetés. A bíróság még ítéletet nem hozott, mert kedden a védelem új bizonyítékokkal újra megkísérlti a bandavezér ártatlanságának bebizonyítását.

A vesztfáliai Herne közelében bányalég robbanás következtében egy tárnabdől. A megindított mentőakció során 27 súlyos sebesültet és 9 halottat emeltek ki a beomlott tárna omladékaik alól.

A Graf Zeppelin vasárnap délután 6 óra kor az északi szélesség 17 fok 50 perc és nyugati hosszúság 21 fok 8 perc által meg határozott földrajzi ponton volt, majd este kilenc órakor átrepült a Zöldfoki szigetek felett.

A délamerikai államok sportolói valószínűleg nem lesznek abban a helyzetben, hogy részt vehessenek a losangelesi olimpiáson. A távolmaradás oka az anyagi fedezet hiánya. Hasonlóképpen a svájci tornászok is a kedvezőtlen anyagi viszonyok-ra való tekintettel nem fog részt venni a jövő évi losangelesi olimpiáson.

A svájci távirati iroda belgrádi jelentése szerint a jugoszláv királyi pár hosszabb tartózkodásra elutazott Olaszországba. A királyi pár utazása teljesen magánjellegű.

Az angol hadügyminisztérium azzal a tervvel foglalkozik, hogy a katonák hosszú köpenyét könnyű rövidebb esőköpenyekkel cserélteti fel s a hideg ellen vastag gyapjumellényt adat a katonáknak.

A korzikai angol főkonzul eltűnt. Attól tartanak, hogy banditák foglyul ejtették, hogy váltságdíjat követelhesseken érte.

RADIO MUSOR

Kedd, október 20.

Budapest, 10.15: Grammfón. 13.05: Kamarahangy. 16.30: Meseóra. 18: Helyes írási előadás. 18.30: Keringők. 20: Eánóffy Dezső régi dalokat, verseket, kuplékat ad elő. 20.30: Wagner: Lohengrin c. operája, utána cigányzene. 22.50: Dostal zenekar.

Berlin, 20.10: Mandolinverseny. 22.10: Vonósnégyes.

Bukarest, 13: Grammfón. 18: Könnyű és román zene. 19: Motzoi zenekar. 20.40: Grammfón. 21.45: Etolie Aidonne hangversenye. 22.15: Rádiózenekar.

Kattowitz, 21.15: Könnyű zene. — 24: Táncczene.

Lipscse, 22.10: Hangjáték, majd szóra-koztató zene.

Milánó, 20.15: Könnyű zene. 22: Szim-fónikus hangy.

München, 20.35: Mozart: Varázsfuvoia c. operája. 24: Táncczene.

Prága, 20.20: Cseh katonadalok. — 21: Diszhangverseny.

Róma, 21.10: Grammfón. 22: Rendő-rzenekar.

Varsó, 21.15: Könnyű zene. 24: Táncczene.

Szerda, október 21.

Budapest, 10.15: Katonazenekar. 13.05: Szalózenekar. 17: Divatcsevegés. 18.30: Bécsi dalok. 19.50: Tárogatóest. — 21: Kamarazeneest. 22.50: Fejes szalózenekar. 23.15: Hírek, majd németnyelvű elő-adás.

Bécs, 20.45: Gitárzene. 22.45: Bécsi tárcok.

Berlin, 17.30: Ariák. 20.30: Szórakoz-tató zene.

Bukarest, 13: Grammfón. 18: Rádió-zenekar. 20.40: Grammfón. 21: Hegedű-játék. 21.45: Nyisztor kürtművész játéka. 22.15: Csellójáték.

Az is igaz, hogy ma kevés pénz van, de az is igaz, hogy ma igen sokat vásárolhat kevés pénz-ért, mert még rövid ideig

20% és 40%-OS
 engedménnyel árusítunk

“ELBE”

“Harisnyaház”

Cluj, Cal. Reg. Ferdinand 19. Cluj, Cal. Reg. Ferd. 29. (Kis-hid mellett)

eredeti

Színház-Művészet

Ma este: A törvény nevében

Visszafojtott lélegzettel, feszült érdeklődéssel fogja ma este a Magyar Színház közönsége figyelni „A törvény nevében” (Voruntersuchung) című krimináliszti-

kai dráma minden jelenetét. „A törvény nevében” volt a berlini, bécsi és budapesti színházak tavalyi évadjának legizgalmasabb szenzációja.

A MAGYAR SZÍNHÁZ IRODAJÁNAK KÖZLEMÉNYEI:

Holnap este utóljára:

FEKETESZÁRU CSERESZNYE

Miután a drámai társulat holnap éjjel turnéra indul, a „Feketeszáru cseresznye” egyelőre holnap este utóljára kerül színpadra. Diadalmos pályafutása azután pár hétre megszakad.

Tábori Emil budapesti „VIG KOMÉDIA”-jának három esti vendégszínháti előadása

Óriási érdeklődéssel várja közönségünk Budapest egyik legnívósabb, legkiválóbb kabaré-társulatának, a „Kis komédia”-nak vendégszínháti előadásait. Mindaz, amin Budapest közönsége egy évig kacagott, két műsorba sűrítette össze ez a nagyszerű társulat a csütörtökön, pénteken és szombaton fogja bemutatni Kolozsvár közönségének. Két teljesen különböző műsor. Briliáns egyfelvonásosok! Ragyogó magánszámok! Sebő Miklós legújabb magánszámai, slágerei! Rendes helyárok. Jegyek előre válthatók.

A Magyar Színház heti műsora

Kedd: A törvény nevében! (Voruntersuchung. Az utóbbi évek legizgalmasabb legbriliánsabb bűnügyi drámája. Újdonság először. Világszenzáció. A berlini, bécsi, budapesti színházi érad leghatalmasabb sikere. Premiéred-bérlét 6. szám. Sorozat szám: 24.)

Szerda: Feketeszáru cseresznye. (6-oszoros. Bérlétszünetben. Sorozatszám: 25.)

Csütörtök: Tábori Emil budapesti „Kis komédia” társulatának bohózat-estéje. (Sebő Miklós föllépésével. Új egyfelvonásosok, tréfák, táncok, magánszámok. Rendes helyárok. Bérlétszünet. Sorozatszám: 26.)

Péntek: Tábori Emil budapesti „Kis komédia” társulatának bohózat-estéje. (Sebő Miklós föllépésével. Teljesen új műsorral. Rendes helyárok. Bérlétszünet. Sorozat szám: 27.)

Szombat d. u. 3 órákor: A Mária Valéria árvaház jótékonycélu gyermek-előadása. (Sorozat szám: 28.)

Szombat este: Tábori Emil budapesti „Kis komédia” társulatának bucsu-estéje. (Sebő Miklós föllépésével. Igen gazdag műsorral. Bérlétszünetben. Rendes helyárok. Sorozatszám: 29.)

Vasárnap d. u. 5 órákor: Tánase román revü-társulat vendégszínháti előadása.

Vasárnap este 9-kor: Tánase román revü-társulatának vendégszínháti előadása.

CORSO-MOZGO műsora

Kedd 3, 5, 7, 9 órákor: A titokzatos aszszony. „X-27”. Főszereplő: Marlene Dietrich.

SELECT-MOZGO műsora

Kedd: Tarakanowa. Grandiózus rendezésű hangos dráma, főszerepekben: Edith Jehanne, Rudolf Klein Rogge, Olaf Fjord.

Szerda: Tarakanowa. Grandiózus rendezésű hangos dráma, főszerepekben: Edith Jehanne, Rudolf Klein Rogge, Olaf Fjord.

Szinkör-Mozgó műsora

Előadások kezdete d. u. 4 és 6 órákor

Ma, keddtől ismét nagyszabású szenzációsan izgalmas cselekményű attrakció kerül vetítésre a Szinkör Mozgóban. Műsoron az amerikai Fox grandiózus alkotása, „London lángokban” hangos drámai történet 8 felvonásban, a főszerepekben John Garrik és Helén Chandler. Helyárok 10, 20 és 30 lej. Előadások kezdete: 4 és 6 órákor. Ez a páratlanul izgalmas és újszerű rendezésű filmremek ma, kedden holnap, szerdán és holnapután, csütörtökön kerül vetítésre.

Kedden délután 4 és 6 órákor: London lángokban. (A legizgalmasabb hangos repülőfilm, London bombázásának grandiózus víziója és hangos kísérelő műsor.)

Szerdán délután 4 és 6 órákor: London lángokban.

URANIA-MOZGÓ műsora

Kedd: Halálugrás. Mélyen megható cirkuszdráma, szenzációs akrobata mutatványokkal.

Szerda: Halálugrás. Mélyen megható cirkuszdráma, szenzációs akrobata mutatványokkal.

KÖZGAZDASÁG

A bortermelők szerint a szeszmonopólium törvénye fokozottan támogatja a gabonaszeszt

A bortermelés támogatását követelik a szőlőtulajdonosok

Bucuresti-Bukarest, október 19. (Az Uj Kelet tudósítójától.) A bortermelők szindikátusa ma memorandumot juttatott el a pénzügyminisztériumhoz, amelyben ismertette a bortermelőknek a szeszmonopólium tervezetével szemben elfoglalt álláspontját. A memorandum szerint a törvénytervezet a gabonaszeszttermelés számára fokozott támogatást helyez kilátásba. A memorandum szerint a helyes megoldás az volna, ha eliminálnák a terményszesz monopóliumát és csak a borszesz számára léptetnék életbe a monopóliumot. Az ecetszeszttermelés betöltése, amely ma már egyetlen bor-

termelő államban sem létezik és a bortermelésének támogatása. A memorandum végül kéri a cukkatermelés korlátlan biztosítását és mindazon terményeknek termelési és eladási lehetőségét, amelyek a szőlő és szilvatermelők számára jelentenek sokat. Általában a memorandum szerint a cukka és szilvatermek monopóliázása keresztláthatatlan.

A memorandum végül azt kívánja, hogy a gyümölcsstermek indusztriálisáról szóló törvényben létesítendő alap felelősségek a szőlő és felelősségek a gyümölcsstermelők céljait szolgálja.

Készül a vádirat a brassói Banca Cetatea ügyében

Ion Iosif igazgatót még mindig nem helyezték szabadlábra

Bucuresti-Bukarest, október 19. (Az Uj Kelet tudósítójától.) A brassói Cetatea bank bukásának ügyében bevezetett vizsgálat befejezés felé közeledik. A vizsgálatot vezető Petre Voinea vizsgálóbíró a napokban már össze is fogja állítani a bankbukás terjedelmes vádiratát. A vádirat bűnügyi eljárást indít Ion Iosif igazgató és a bank néhány más vezetője ellen, akik között szerepel Crisan György is, a volt nemzetiparasztpárti alminiszter, akinek letartóztatása annak idején a bankbukás legnagyobb szenzációját képviselte.

A bank igazgatója egyébként még mindig a brassói ügyészség foglya. A bankigazgató szabadlábrahelyezés iránti kérését úgy a törvényszék, mint a tábla már néhányszor visszautasította és Ion Iosifot nem helyezték szabadlábra. Az igazgató ekkor felfelvadással élt a semmitűszékhez, ahol azt kérte, hogy Voinea vizsgálóbíró helyett más bírót nevezzenek ki az ügyében. A semmitűszék azonban elutasította a kérést és a bankbukás ügyében ezután is Voinea fogja vezet-

ni a vizsgálatot.

A bankigazgató ezután azon az alapon kérte szabadlábrahelyezését, hogy idegeit a fagház teljesen tönkretette és egészségének helyreállítása céljából orvosi kezelésre van szüksége. A vizsgálóbíró elrendelte, hogy Ion Iosifot hivatalos orvosok vizsgálják felül. A vizsgálat meg is történt és a brassói törvényszék három orvosa megállapította, hogy Ion Iosif egészségi állapotja súlyos, miért is szabadlábrahelyezésére egészségének helyreállítása céljából szükség van.

A törvényszék az orvosszakértői vizsgálat alapján a napokban hozta döntést a szabadlábrahelyezésre vonatkozó kérésről.

TŐZSDE

Kolozsvár, október 17. Dollár 169, svájcia frank 33.15, silling 22.50, cseh korona 4.99, pengő 27, lira 8.80, font 6.75, dinar 3, holland forint 68.50, francia frank 6.70, marka 40.

Apróhirdetések

Hölgyek figyelmébe. Legújabb Bubi paróka transzformáció villannyal gondóritve, mely 6-8 hónapig megtartja a hullám és gondóritve felelősség mellett. Egyedüli készítője Mussa Gyula, Str. Memorandului 10.

Kiadó különbejárata, parkettes butorozott szoba komplett hálóval, Calea Regele Ferdinand 107., földszint, utolsó ajtó.

Ezüst evőeszköz vásárlásánál csak a harang védjeggyel ellátott árut kérje, mint egyedüli bármely külföldivel egyenlő gyártmányt, Tacumul ezüstárúgyár Cluj, Str. Gen. Neculcea (Kornis ucca) Nr. 6.

Több évi gyakorlattal bíró fatisztviselő ki a puhafa szakmában tökéletesen jártas, állást keres. Ajánlatokat „2000” jellegére a kiadóba kérek.

Izletes kóser négyfogásos ebéd Lei 40, Özv. Dickerné, Széchenyi tér 15.

Textil és kézműru kereskedőség katonaságnál most szerel le, szerény igényekkel állást keres. Ajánlatokat „Megbízható” jellegére a kiadóban.

Fürészporkályha „Rivag II.”-os eladó. Cim a kiadóban.

Kapható kóser erdélyi és diószegi fajmust. Kicsiben detail üzletünkben, Elianecg Cluj.

Sapkahorgolást, selyem és gyapjuból cleszon vállalk. C. Decebal 13., (volt Rudolf ut) jobbra, utolsó ajtó.

Schwartz Ignácné Vegetárius Étterme Cluj, Calea Regele Ferdinand (Wesselényi ucca) 23. Bejárat a Szappan ucca felől. Változatos, izletes vegetárius ételek. Figyelmes kiszolgálás. Nagyon olcsó árak.

Olcsó népszerű regények:

- Dr. Hamburg: Achad Haam . . . 25 L
- Gratz: A zsidók egyetemes története, diszkötés, alig használt . . . 3000 L
- Dr. Fürst: Zsidó történet, zsidó kultúra . . . 50 L
- Izsák Arnold: Mentő csillagok . . . 80 L
- Kiss József: Jokli . . . 30 L
- Léwinsohn: Örök sziget . . . 272 L
- Ugyanez kötve . . . 372 L
- Pinskes: Autoemancipáció . . . 20 L
- Gábor: Zangwill elbeszélései diszk. . . 46 L
- Zangwill: Úvegcsiszoló . . . 35 L
- Szabó Imre: Új Balkán . . . 120 L
- Szabó Imre: Utolsó máglya . . . 120 L
- Böhm: A cionista mozgalom . . . 120 L
- Barchokba: A zsidó ifjúság könyve diszkötet . . . 70 L

Kapható: az Uj Kelet könyvostályában

50-70 százalékos árleszállítás

Szépirodalom

Andersen H. Ch.: Mesék és történetek	Emőd Tamás: Nótám, füttyöm, citerám	45
I. 90	Farrère Claude: Éjszaka a tengeren	45
III. 110	— Bárányzivü Tamás, a jószere- cse lovagja	45
IV. 90	Ferrero G.: A harmadik Róma. 2 köt.	180
Andersen meséi. Három kötet	Flaubert Gusztáv: Szent Antal meg- kisértése	90
Aszlányi Károly: Pénz a láthatáron	— Három mese	35
Kötte 70	Fogazzaro A.: Leila	90
Balassa Bálint minden munkái. 2 kö- tet. Füzve	Géraldy Paul: Ezüstlakodalom	35
180	— Róbert és Marianne	35
Balzac de Honoré: A kurtizánok tűn- döklése és nyomora. Két kötet	Goethe: Életemből	70
130	— A napló. Kosztolányi Dezső for- ditása, Hermann négy művészi raj- zával	70
40	— Clavigo. Szomorujáték	35
— A Nucingen-ház	Hedin Sven: Csangpo Lára zarándok- utja	50
Byron: Ifju Harold zarándokutja	Hoffmannsthal Hugó: Akárki. Játék a gazdag ember haláláról	35
35	Ibsen Henrik: Brand. Drámai költe- mény	90
Chamisso A.: Schlemihl Péter csodá- latos története	Juhász Gyula: Holmi. Prózaí írások	50
70	— Hárfá. Versek	50
Choderlos de Laclos: Veszedelmes vi- szonyok. Két kötet	Keller Andor: Szakszofón	35
180	Kessel: Szibériai éjszakák	50
Constantin-Weyer: Egy férfiak a mult- jára borul	Klabund: A szenvedély regényei	90
65		
Crawford F. M.: A bizánci rabszolgá- léány		
50		
Curwood J. O.: Kazán, a farkaskutya		
35		
Csokonai Vitéz Mihály összes művei.		
440		
Öt kötet		
Dickens Ch.: Nagy várakozások. 2 k.		
180		
Dosztojevszkij: Sztjepancsikovo és lakosai		
40		

Kapható:

Uj Kelet könyvostályában

Vidékre utánvétellel vagy az összeg előzetes beküldése mellett szállítunk.

As Uj Kelet és bánst

Cik fori Kézi meg

Mene, tekei

Argetoianu és Manolescu egymással. A két finansziós kezű módon akarja zilizt pénzügyeit. Egész komoly dolog Argetoianu és Manolescu Szinájában bepanaszolni.

Es Manolescu zik, ha nem az ő ké a konfliktust, lemor tóságáról.

Ez a fenyegetés mány számára.

Igaz, hogy Jorga noilescu lemondása kormányra került, zeti parasztpártnak a helyéről, mert M Vajjon Manoilescu ugyanazon az uton gának, amelyen a n székig eljutott?

A feltámaszt

A készülő köziga elválasztja a szigra ujjra önálló szervev ményt, amelynek n len mellékkelt cse

Nem mondhatj örömmel és külön tudomásul a Jorga ujjab ajándékát. csen arról, hogy a mindenáron még a visszacsinálni, am tott.

Sok jót ugyan csinált, a szigura esetre halálraítélte a sziguranca már államban. Inkább gozott és hogy lét után inszenálta z leni összeesküvése

Ezt az intézmé haló poraiból a Jo

Valójában sohas a sziguranca. A ne mány halálraítélte is végezni. Rendő kidugta a szigurat os szellemét. Sok vele. A rendőrség gyermekévé vedle munkával is és ig annak, hogy életét után szörnyü me

Unalmában ugyan tolt” ki valamit ségi beosztott kor lára.

Hirtelenében csa vezetek elleni haj is a szigurancaé csőkevénye pontos va kézeit a cionist Mi lesz itt Uriste önálló intézmény l nők elindulnak vatalaiknak és a

Ki fog derülni e ország alá van ak és minden gyülés jó, hogy az állam sanak.

Mitől bolond Ludendorff?

Mindaddig azt h német tábornok, a gikomikus örültje telésből bolondult ténelmi tévedést k tétélezéssel. Mer örületének — min dök voltak az okai. Egy Monash nevi ausztráliai hadéri akít a mult vasár